

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Центр професійної та післядипломної освіти

Кафедра управління імені Олега Балацького

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Ігор РЕКУНЕНКО

(підпис)

(Ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

_____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності _____ 281 «Публічне управління та адміністрування» _____ ,
освітньо-професійної програми Державна служба

на тему: «Оцінка ефективності системи інформаційного забезпечення в органах державної влади та місцевого самоврядування (на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації)»

Здобувача групи ДС.мз-31 _____ Боженка Андрія Олександровича

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

_____ Андрія БОЖЕНКО

Керівник: к.е.н. , доцент Вікторія Мартинець

(підпис)

Консультант¹⁾ _____

(посада, науковий ступінь, вчене звання Ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

(підпис)

Суми – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр професійної та післядипломної освіти
Кафедра управління імені Олега Балацького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Ігор РЕКУНЕНКО
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
_____ 20 _____ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»,

освітньо-професійної

програми

Державна служба

Здобувача групи ДС.мз-31

Боженко Андрія Олександровича

1. Тема роботи «Оцінка ефективності системи інформаційного забезпечення в органах державної влади та місцевого самоврядування (на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації)» затверджена наказом 1210-VI від 25.11.2024 р.

2. Термін подання здобувачем закінченої роботи 03 грудня 2024 р.

3. Мета кваліфікаційної роботи: є обґрунтування науково-теоретичних засад управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства та розробка рекомендацій для їхнього вдосконалення.

4. Об'єкт дослідження: процеси, пов'язані з управлінням інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства.

Предмет дослідження – управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації.

5. Предмет дослідження: управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації.

6. Кваліфікаційна робота виконується на підставі Кваліфікаційна робота виконується на підставі законодавчо-нормативної бази України в частині про адміністративні послуги, зокрема Закон України про адміністративну процедуру, інших Законів та підзаконних актів України, монографій, науково-практичних публікацій (статей та тез конференцій), вітчизняних та зарубіжних авторів, відкритих інтернет-ресурсів.

7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети

№ пор.	Назва розділу	Термін подання
I	Теоретико-методологічні засади дослідження проблематики управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування	11.11.2024
II	Інформаційна складова управлінської діяльності органів місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства	18.11.2024
III	Перспективи розвитку інформаційних технологій в органах місцевого самоврядування	18.11.2024

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи:

У розділі 1 студент повинен дослідити теоретичні засади дослідження управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування: категоріально-понятійний аналіз; надати характеристику реформування місцевого самоврядування на основі європейських принципів і стандартів; вивчити нормативно-правове забезпечення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства;

У розділі 2 студент повинен проаналізувати організаційні засади діяльності інформаційних служб органів місцевого самоврядування; дослідити PR-технології за умов інформатизації місцевого самоврядування; охарактеризувати діяльності Департаменту Інформаційної діяльності комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації;

У розділі 3 студент повинен дослідити сучасні комунікативні технології за умов інформаційної боротьби в сфері місцевого самоврядування; проаналізувати місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада керівника/консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	Мартинець В.В.	20.09.24	20.09.24
2	Мартинець В.В.	20.09.24	20.09.24
3	Мартинець В.В.	20.09.24	20.09.24

9. Дата видачі завдання 20 вересня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи к.е.н., доцент Вікторія МАРТИНЕЦЬ

(підпис)

Завдання до виконання одержав Андрій БОЖЕНКО

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Основний зміст роботи викладено на 55 сторінках, зокрема список використаних джерел на 75 найменувань. Робота містить 3 таблиці та 14 рисунків.

Дана робота присвячена вивченню актуальної тематики, що пов'язана з переходом людства до інформаційного суспільства, де інформація та знання стають визначальними ресурсами у всіх сферах життя, зокрема у державному управлінні. Утворення світового інформаційного простору створює нові форми соціальних відносин, управлінських процесів і комунікації, водночас змінюючи стиль мислення та спосіб життя. Ускладнення суспільних процесів, інтегрованих у глобальну мережеву структуру, підкреслює значущість дослідження нових парадигм культури, економіки та публічного управління.

Робота акцентує увагу на необхідності концептуального переосмислення ролі знань, інформації та технологій у системі публічного управління, з особливим фокусом на управлінні інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах модернізації України.

Метою даного дослідження є обґрунтування науково-теоретичних засад управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства та розробка рекомендацій для їхнього вдосконалення.

Відповідно до мети роботи постають наступні **завдання дослідження**:

1. дослідити теоретичні засади дослідження управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування: категоріально-понятійний аналіз;
2. надати характеристику реформування місцевого самоврядування на основі європейських принципів і стандартів;
3. вивчити нормативно-правове забезпечення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства

4. проаналізувати організаційні засади діяльності інформаційних служб органів місцевого самоврядування;

5. дослідити PR-технології за умов інформатизації місцевого самоврядування;

6. охарактеризувати діяльності Департаменту Інформаційної діяльності комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації;

7. дослідити сучасні комунікативні технології за умов інформаційної боротьби в сфері місцевого самоврядування;

8. проаналізувати місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

Методологія магістерської роботи базується на фундаментальних і загальнонаукових методах дослідження, зокрема історичному, логічному, описовому, аналізу, синтезу, системному та структурно-логічному моделюванню. Інформаційна база включає Конституцію України, законодавчі акти, укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, наукові публікації, інтернет-ресурси та авторські аналітичні розробки.

Наукова новизна роботи полягає в удосконаленні підходів до управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах децентралізації та інформаційного суспільства. Дослідження розвиває узагальнення європейського досвіду в управлінні інформаційними процесами, що дозволяє адаптувати ефективні концепції до українського законодавства. Практична значущість полягає у розробці рекомендацій для оптимізації діяльності інформаційних служб, зокрема на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації.

Ключові слова: інформаційні послуги, публічне управління, адміністративне обслуговування, Департамент культури та туризму Полтавської ОВА, PR – технології.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	7
1.1 Теоретичні засади дослідження управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування: категоріально-понятійний аналіз	7
1.2 Реформування місцевого самоврядування на основі європейських принципів і стандартів.....	11
1.3 Нормативно-правове забезпечення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства	18
РОЗДІЛ II ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	23
2.1 Організаційні засади діяльності інформаційних служб органів місцевого самоврядування.....	23
2.2. PR-технології за умов інформатизації місцевого самоврядування	27
2.3 Дослідження діяльності Департаменту Інформаційної діяльності комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації. 39	
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	45
3.1. Сучасні комунікативні технології за умов інформаційної боротьби в сфері місцевого самоврядування	45
3.2 Основні проблеми та перспективи розвитку діяльності Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації.....	54
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Актуальність теми. Важливим трендом початку ХХІ століття є перехід людства до епохи інформаційного суспільства, що супроводжується зростанням значення інформації та знань у всіх сферах життя, зокрема в державному управлінні. Сформований світовий інформаційний простір створює нові форми соціальних відносин, управлінських процесів, масової комунікації та взаємодії, а також впливає на спосіб життя і стиль мислення. Водночас спостерігається активне ускладнення різноманітних суспільних процесів, які починають взаємодіяти між собою, стаючи частиною глобальної мережевої структури.

У нових умовах виникають нові парадигми в культурі, економіці та публічному управлінні. Це актуалізує питання концептуального переосмислення ролі знань, інформації та інформаційних технологій у системі публічного управління, зокрема в управлінні інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в період модернізації України.

Інформаційне суспільство, як «нове» суспільство, де кожен може отримувати, накопичувати, розповсюджувати та використовувати інформацію, розглядали В. Бебик, А. Руднева, В. Цимбалюк, В. Воронкова та інші. Проблемами вивчення інформаційних процесів займаються такі дослідники, як Н. Волковський, С. Жук, В. Косєвцов, А. Кузьменко, О. Кіндратець, О. Литвиненко, І. Лук'янець, В. Остроухов, П. Панарін, В. Петрик, Г. Почепцов, П. Прибутко, М. Присяжнюк, А. Рось, В. Толубко, М. Требін, О. Титенко та інші.

Аналіз державної інформаційної політики в особливих умовах здійснюється в дослідженнях Ф. Барнета, С. Джерджа, М. Лібікі, К. Лорда, А. Манойла, Т. Ніколаєвої, М. Недопитанського, Ю. Ноевого, А. Петренка, С. Телешуна, А. Фісун, В. Хатчінсона та інших. У працях таких видатних науковців, як Ю. Габермас, Е. Гідденс, У. Бек, Ж. Бодрійяр, З. Бауман, Д. Белл, З. Бжезинський, В. Дайзард, Р. Девіс, Дж. Мартін, Дж. Нейсбіт, Ж. Рюс та О. Тоффлер розглядаються зміни, які супроводжують модернізацію інформаційного суспільства.

Дослідження цієї теми залишається актуальним і потребує подальшого наукового аналізу. Особливо важливо це в умовах сьогодення, коли процес інформатизації суспільства перетворює інформацію на ключовий об'єкт у житті кожної людини, а інформаційне суспільство вважається цивілізаційною парадигмою розвитку сучасної української спільноти.

Нагальність вдосконалення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства підкреслює актуальність кваліфікаційної роботи магістра та визначає вибір предмету і об'єкту дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є обґрунтування науково-теоретичних засад управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства та розробка рекомендацій для їхнього вдосконалення.

Відповідно до мети роботи постають наступні **завдання дослідження**:

1. дослідити теоретичні засади дослідження управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування: категоріально-понятійний аналіз;
2. надати характеристику реформування місцевого самоврядування на основі європейських принципів і стандартів;
3. вивчити нормативно-правове забезпечення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства;
4. проаналізувати організаційні засади діяльності інформаційних служб органів місцевого самоврядування;
5. дослідити PR-технології за умов інформатизації місцевого самоврядування;
6. охарактеризувати діяльності Департаменту Інформаційної діяльності комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації;
7. дослідити сучасні комунікативні технології за умов інформаційної

боротьби в сфері місцевого самоврядування;

8. проаналізувати місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.

Об’єкт дослідження – процеси, пов’язані з управлінням інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства.

Предмет дослідження – управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації.

Методи дослідження. Методологічною основою магістерської кваліфікаційної роботи є фундаментальні та загальнонаукові методи пізнання досліджуваних явищ і процесів. Для реалізації дослідницької мети були використані загальнонаукові, спеціально-наукові та філософські методи: історичний, логічний, описовий, методи порівняння, аналізу, синтезу, дедукції, узагальнення, аналітичний, аналогії, спостереження, системний, синергетичний, порівняльно-історичний та метод структурно-логічного моделювання.

Інформаційну базу дослідження складають Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та інші нормативно-правові акти, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних дослідників, періодичні наукові видання, інтернет-ресурси, аналітичні розробки автора тощо.

Наукова новизна отриманих результатів. Відповідно до мети магістерської кваліфікаційної роботи, наукові результати, здобуті автором і представлені для захисту, полягають у наступному: удосконалено шляхи покращення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах децентралізації та інформаційного суспільства; Подальший розвиток отримало узагальнення досвіду управління інформаційними процесами в органах публічної влади країн Європейського Союзу та Великобританії, що дозволило виявити конкретні концепції та підходи, які можуть бути впроваджені в українське законодавство;

Діагностовано проблеми структурної організації інформаційних служб та їх взаємодії з іншими підрозділами органів місцевого самоврядування.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблені на основі наукових спостережень, теоретичних узагальнень та аналізу діяльності інформаційних служб органів місцевого самоврядування, зокрема управління внутрішньої політики, преси та інформації виконавчого комітету Запорізької міської ради, рекомендації можуть бути впроваджені відповідними службами в їхній практичній діяльності.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 69 сторінок комп'ютерного тексту, з них основний текст – 55 сторінок. Робота містить 3 таблиці та 14 рисунків. Список використаних джерел нараховує 75 найменувань.

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1 Теоретичні засади дослідження управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування: категоріально- понятійний аналіз

У сучасну еру формування інформаційного суспільства науковий інтерес до аспектів інформаційної сфери зростає через її вплив на особистісне, державне та соціальне життя. Цей розвиток спричинив появу значної теоретичної бази для дослідження інформаційних проблем. У цій області виділяються роботи І. Арістової, І. Бачила та інших учених. Особливу увагу варто приділити аналізу управління інформаційними процесами в місцевому самоврядуванні, оцінюючи такі категорії, як «інформація», «інформаційне суспільство» та «інформаційні процеси» (Бусел, 2005).

Термін «інформація» охоплює різноманітні значення від приватного до філософського рівня, і виділяють органічний та атрибутивний підходи до її визначення. Інформація проявляється у формах відомостей і повідомлень, які мають свої специфічні характеристики, такі як матеріальність і динамічність (Толкованов, 2014). Закон України "Про інформацію" визначає її як дані, збережені на різних носіях чи в електронній формі (Інформацію, 1992), класифікуючи за змістом на різні типи, включно з екологічною, правовою, статистичною, іншими видами інформації та розробляє поняття, пов'язані з інформаційною діяльністю.

І. Захарова та Л. Філіпова описують інформаційний процес як взаємодію між повідомленням, відправником та отримувачем інформації. Інформаційні процеси, в їх розумінні, це комплекс послідовних дій та операцій, таких як реєстрація, передача, накопичення, зберігання, обробка та видача інформації, що

відбуваються у межах системи комунікацій. Вони включають низку дій і взаємозв'язків, пов'язаних з обміном інформації (Габро, 2019).

С. Кулицький описує інформаційно-аналітичний процес як вид діяльності в області управління, який включає пошук, збір, обробку та представлення інформації в форматі, зручному для її застосування.

Інформаційні процеси розрізняються залежно від каналів зв'язку на два типи:

1. формальні, які виникли у процесі спеціалізації та суспільного поділу праці і мають організаційне оформлення у таких сферах, як редакційно-видавнича діяльність, книготоргівля, бібліотечно-бібліографічна робота, науково-інформаційна діяльність, архівна справа;

2. неформальні, які відбуваються безпосередньо між фахівцями через діалоги, відвідування науково-виробничих підрозділів та лабораторій, виставок, а також через обмін листами та публікаціями;

3. стадії інформаційних процесів включають: збір інформації; обробка (узагальнення) інформації; зберігання інформації; інформаційний пошук; розповсюдження (поширення) інформації.

Рис. 1.2 Схема інформаційного процесу у сучасному суспільстві (побудовано автором на основі джерела (Волошина, 2018))

При обговоренні управління інформаційними та інформаційно-аналітичними процесами в органах місцевого самоврядування акцент робиться на забезпеченні достовірності, своєчасності та зрозумілості інформації, як вказує

В. Плет. Процеси включають створення, збір, зберігання, використання та захист інформації, придатної для ухвалення місцевих рішень відповідно до українського законодавства. Інформаційне суспільство можливе тільки в умовах демократичної держави, і хоча термін «інформаційне суспільство» не має єдиного визначення (Арабаджиєв, & Сергієнко, 2019), він вперше був введений Ф. Махлупом і детально описаний Європейською Комісією в 1993 році як суспільство, засноване на використанні інформаційних технологій (Польська, 2016).

І. Арістова розглядає інформаційне суспільство як нову фазу людства, де кожен може використовувати інформаційно-комунікаційні технології для обробки та поширення інформації, а держава відповідає за їхнє впровадження (Арістова, 2000). О. Тітенко вважає, що таке суспільство засноване на інформаційних технологіях і автоматизації (Тітенко, 2011), а В. Воронков та О. Пархоменко виділяють його засновку на інформаційних шляхах і знаннях (Воронкова, & Соснін, 2015; Пархоменко, 2010). К. Гуцал зазначає роль інформаційної індустрії у розвитку цього суспільства (Гуцал, 2010). В Україні інформаційна сфера активно впливає на соціальні процеси, включаючи політику та національну безпеку.

За словами Б. Кристального, характерними рисами інформаційного суспільства є:

1. можливість для кожної особи своєчасно та оперативно отримувати повну і достовірну інформацію різного типу і призначення з будь-якої точки світу, перебуваючи майже де завгодно;
2. виконання можливості оперативної комунікації різних груп населення з державними та громадськими організаціями незалежно від місця проживання;
3. трансформація ролі та методів діяльності засобів масової інформації, що включає створення та розповсюдження інформації, розвиток та інтеграцію у мережі цифрового телебачення та формування нового середовища — мультимедіа;

4. зникнення державних кордонів в рамках інформаційних мереж.

І. Арістова визначає основні риси інформаційного суспільства як розвиток інформаційної економіки та індустрії, застосування сучасних інтелектуальних технологій, значний науковий внесок, потребу в знаннях і високий рівень інформаційно-правової культури. Це суспільство також сприяє залученню людей до інформаційних ресурсів та покращенню інформаційного обміну між різними учасниками, включаючи органи місцевого самоврядування та громади. У контексті управління, Г. Атаманчук описує його як процес та продукт людської свідомості і волі, а Н. Мельтюхова підкреслює його роль у підтримці та розвитку організованих систем, включаючи соціальні та технічні структури (Сурмін, Бакуменко, & Михненко, 2023).

В. Колпаков та О. Кузьменко розглядають управління як цілеспрямовану діяльність, спрямовану на організований вплив суб'єкта управління на об'єкт з метою досягнення бажаного стану. Вони виділяють чотири основні компоненти управлінської системи: керуючий суб'єкт, об'єкт впливу, сам управлінський вплив і зворотні зв'язки, які інформують про ефективність управління (Колпаков, & Кузьменко, 1999). Управління відрізняється від менеджменту більшою складністю та стратегічністю, охоплює ширший спектр об'єктів на різних рівнях і часто застосовує більш жорсткі моделі взаємодії. Ефективність управління не завжди є пріоритетом, на відміну від менеджменту, де вона важлива (Мороз, 2014).

Охарактеризуємо наступні висновки. В сучасному світі, що характеризується значними глобальними змінами, знання та інформація не тільки генерують нові знання, але й їхній обсяг і вплив на продуктивний розвиток суспільства зростають у геометричній прогресії. Це породжує потребу у глобалізації знань та наукових досягнень, спонукаючи до пошуку нових парадигм світового устрою. Така динаміка веде до зародження нової ери в розвитку людства, що пов'язана з формуванням інформаційного суспільства та його вдосконаленою формою — суспільством знань.

1.2 Реформування місцевого самоврядування на основі європейських принципів і стандартів

Стратегічною метою реформ місцевого самоврядування в Україні є розширення повноважень цих органів через передачу більшої відповідальності від держави, що включає створення ефективної, прозорої системи управління з можливістю контролю громадянами. Це має на меті покращення якості життя і сприяння сталому розвитку на місцевому та регіональному рівнях. Місцеве самоврядування стає важливим елементом демократизації, децентралізації влади та розвитку громадянського суспільства в Україні, доводячи владу ближче до народу. Вже закладено конституційні основи та ратифіковано міжнародні документи, такі як Європейська хартія місцевого самоврядування, і прийнято важливі нормативні акти в цій сфері (Щербак, Журавля, & Толкованова, 2018). Важливо розуміти роль місцевого самоврядування у системі управління та фактори, що впливають на його реформування в сучасних умовах (Петришина, & Колодяжний, 2016).

Різноманітність моделей місцевого самоврядування відображає вплив численних факторів, включно з історичними особливостями країн, міжнародними відносинами, природними умовами, етнічним складом населення та соціально-економічним розвитком. Це призводить до варіативності характеристик та результатів місцевих систем самоврядування, забезпечуючи існування різних моделей в одній державі (Волошина, 2018). За історичними даними, основи сучасного місцевого самоврядування були закладені в античні часи, з подальшим розвитком під впливом ідей Джона Стюарта Мілля, Роберта Оуена, Алексіса де Токвіля, та Шарля Фур'є, які сформували теорію природних прав вільної громади (Касинюк, 2016; Петришин, 2014).

Існують дві основні теорії, які описують суть місцевого самоврядування. Згідно з громадською теорією, місцеве самоврядування представляє інтереси місцевих спільнот і діє незалежно від держави, працюючи на принципах широкої автономії, але не знайшло широкого визнання через вважання держави

федерацією громад (Behse, 1953). На противагу, державницька теорія розглядає місцеве самоврядування як частину державного управління, метод децентралізації влади на місцях, відрізняючись від громадської теорії наголосом на залежності від центральної влади (Сурмін, Бакуменко, & Михненко, 2023). Основи місцевого самоврядування в Україні закріплені в Конституції України, Європейській Хартії місцевого самоврядування та ряді законів, що регулюють цю сферу, але також викликають правові колізії, що вимагають узгодження (Конституція України, 1996).

Конституція України визначає місцеве самоврядування як право територіальних громад самостійно управляти місцевими справами в межах національного законодавства. Закон "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 року підтверджує це право, дозволяючи громадам самостійно або через вибрані органи вирішувати локальні питання. Важливість вивчення теоретичних основ і узгодження ключових документів щодо місцевого самоврядування зазначена в дослідженнях, які показують змішання державницьких та громадських теорій у регуляції цієї сфери (Толкованов, 2014). В.С. Куйбіда відмічає, що Європейська хартія місцевого самоврядування і відповідний закон засновані на державницькій теорії, тоді як Конституція України включає елементи обох теорій, а також теорії дуалізму (Куйбіда, 2010). Розробка концепції місцевого самоврядування в Україні вимагає інтеграції європейських практик та врахування національних особливостей.

У науковому дискурсі концепція "місцевого самоврядування" аналізується через призму законодавчих актів, які визначають його правове поле. Зокрема, ключовими нормативними документами є стаття 3 Європейської хартії місцевого самоврядування, стаття 140 Конституції України та стаття 2 Закону України "Про місцеве самоврядування". Місцеве самоврядування концептуалізується як право та здатність територіальних громад самостійно вирішувати власні справи в рамках визначеної конституційної та законодавчої бази. Основними діючими особами є територіальні громади, які реалізують свої повноваження безпосередньо або через вибрані органи.

В контексті України, місцеве самоврядування відповідає європейським принципам децентралізації, які зафіксовані у Європейській хартії. Такий підхід інтегрує державницьку та громадівську теорії, виявляючи дуалістичний характер українського місцевого самоврядування, яке водночас виступає як інструмент децентралізації влади та механізм забезпечення управління, що відповідає потребам громад.

Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні", ухвалений 21 травня 1997 року, окреслює складові системи місцевого самоврядування, до яких належать:

1. територіальні громади;
2. сільські, селищні та міські ради;
3. сільські, селищні та міські голови;
4. виконавчі органи сільських, селищних, міських рад;
5. старости;
6. районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст;
7. органи самоорганізації населення.

Аналізуючи динаміку розвитку місцевого самоврядування, можна констатувати, що існуюча структура не відповідала повною мірою потребам суспільства. У відповідь на цю проблематику, Кабінет Міністрів України 1 квітня 2014 року прийняв Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади (України, Р. К. М, 2014), спрямовану на формулювання основних напрямків, механізмів і часових рамок для створення ефективнішої системи. Концепція передбачає формування стійкого середовища для громадян, підвищення якості та доступності публічних послуг, розвиток інститутів прямої демократії, а також узгодження інтересів держави і територіальних громад.

Додатково, стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента від 12 січня 2015 року (України, К, 2020), включає децентралізацію як одну з ключових реформ. Цей процес спрямований на досягнення

європейських стандартів якості життя, перехід від централізованого управління до ефективного місцевого самоврядування та створення спроможної системи територіальної організації влади. Важливо відзначити, що ці зусилля включають впровадження положень Європейської хартії місцевого самоврядування, а також принципів субсидіарності, повсюдності та фінансової самодостатності місцевих органів самоврядування.

У контексті реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, прийняття Концепції мало особливе значення на тлі викликів для територіальної цілісності країни. Основна увага в реформах була зосереджена на створенні територіальних громад, здатних до самостійного розвитку та забезпечення якісних, доступних публічних послуг (Жаліло, Шевченко, & Романова, 2019). Значним етапом у децентралізації стало ухвалення Закону "Про співробітництво територіальних громад" 17 червня 2014 року, що дозволило громадам об'єднувати ресурси для вирішення спільних економічних завдань та реалізації розвиткових проєктів.

Проте, протривала інертність у політичній волі для проведення глибоких децентралізаційних змін сприяла посиленню сепаратистських настроїв, особливо на сході України. Централізоване управління посилювало залежність регіонів від центрального уряду, призводячи до низької інвестиційної привабливості, вразливості місцевих громад, деградації сільських територій, складних демографічних умов, низької якості публічних послуг, недовіри до влади, високого рівня корупції, та неефективності управлінських рішень. На момент початку реформ у 2014 році лише шість регіонів в Україні були економічно самодостатніми, що відображало значні регіональні диспропорції та нерівність у доступі до якісних послуг (Дребот, & Семенген, 2019). Ці фактори вимагали радикальних реформ у сферах державного управління, місцевого самоврядування та територіальної організації влади для подолання існуючих викликів.

Ключовим етапом у створенні спроможних територіальних громад стало прийняття Закону "Про добровільне об'єднання територіальних громад" 5

лютого 2015 року та затвердження Методики формування спроможних територіальних громад 8 квітня 2015 року, яку розробило Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Постанова, К. М. У., 2015).

У контексті продовження реформ місцевого самоврядування та територіальної організації влади, План заходів Уряду на 2019-2021 роки, затверджений Кабінетом Міністрів України 23 січня 2019 року за розпорядженням № 77-р (Горан, & Дмитришин, 2020), визначає основні етапи та механізми реалізації цих змін. Зокрема, вагомим аспектом реформ є утвердження нової територіальної структури на рівні громад через добровільне об'єднання, з метою створення здатних до саморозвитку адміністративних одиниць. В цьому контексті, рішенням Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX було встановлено нову територіальну структуру на субрегіональному рівні (Постанова, В. Р. У., 2020).

Додатково, законодавчі акти, як "Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій" від 17 листопада 2020 року, забезпечують правове регулювання важливих питань децентралізації. Ці закони охоплюють реорганізацію та ліквідацію рад і їх виконавчих органів, встановлення правонаступництва майна та обов'язків реорганізованих громад, забезпечення безперервності бюджетних процесів, а також утворення нових районних адміністрацій, що відповідають змінній адміністративно-територіальній структурі країни. Ці заходи мають на меті забезпечення ефективної системи місцевого самоврядування, спроможної відповідати потребам громад та забезпечувати їх сталий розвиток.

Отже, об'єднані територіальні громади, крім підвищення власних фінансових можливостей завдяки децентралізації, отримали й інші інструменти для економічного розвитку. Це включає можливість здійснювати зовнішні запозичення, самостійно обирати установи для обслуговування коштів місцевих

бюджетів, а також розпоряджатися власними доходами бюджетних установ. Вони також отримали децентралізовані повноваження у сфері архітектурно-будівельного контролю та правом самостійно визначати містобудівну політику завдяки вдосконаленню містобудівного законодавства.

Європейський Союз за час свого існування розробив сукупність стандартів, на яких базуються системи місцевого самоврядування країн-членів ЄС та претендентів на цей статус. Важливість і складність законодавчого регулювання цієї системи підтверджує той факт, що законодавство і міжнародні правові принципи ЄС у сфері місцевого самоврядування є одними з найновіших. Це обумовлено роллю, яку відіграє місцеве самоврядування у становленні демократичної політичної системи та пошуком оптимального балансу між централізацією і децентралізацією. Хоча законодавство ЄС не встановлює конкретних вимог до побудови систем місцевого самоврядування, установчі документи гарантують підтримку місцевим органам влади, якщо їх діяльність пов'язана з функціонуванням ЄС. Найповніша система стандартів для органів місцевого самоврядування представлена у документах Ради Європи, метою якої є захист прав людини, європейських демократичних цінностей та принципу верховенства права (Гладій, 2015).

Аналізуючи зв'язки між вітчизняними положеннями та процедурами місцевого самоврядування та європейськими стандартами, варто зазначити, що Преамбула Європейської хартії місцевого самоврядування виокремлює принцип невід'ємних прав людини, який підкреслює не лише декларацію, але й активну захист прав людини європейською спільнотою. Також принципи демократії, які віддзеркалюють практику демократичних держав, акцентують на розвитку місцевого самоврядування як суттєвої складової демократичного управління, забезпечуючи підзвітність держави перед громадянами (Мордвінов, 2011).

Принцип субсидіарності, викладений у статті 4 Хартії, передбачає делегування повноважень і ресурсів так, щоб муніципальні завдання виконувалися на рівні, найбільш близькому до громадян. Цей принцип сприяє ефективності та економії у виконанні завдань, з урахуванням обсягу та характеру

завдань, як зазначають В. Мамонова та П. Клімушин (Ковбасюк, Трощинський, Сурмін, & Білинська, 2011).

Принцип бюджетного вирівнювання, згідно частини 5 статті 9 Хартії, забезпечує захист фінансово слабших органів місцевого самоврядування через впровадження механізмів бюджетного вирівнювання для подолання нерівномірного розподілу ресурсів та навантажень. Принцип наближення влади до народу (ст. 3 Хартії) підкреслює, що муніципальні функції мають виконуватися органами, які є найближчими до громадян. Принцип повноти та виключності повноважень, згідно частини 4 статті 43 Хартії, стверджує, що повноваження місцевого самоврядування мають бути повними й виключними, не підлягаючи скасуванню чи обмеженню іншими органами без правових підстав.

Отже, аналіз Європейської Хартії місцевого самоврядування та інших нормативних положень дозволяє виокремити ключові принципи та стандарти, які впливають на формування суспільної свідомості та діяльність державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування. На сьогодні питання впровадження європейських стандартів місцевого самоврядування в Україні є особливо актуальним, зокрема в контексті реалізації адміністративно-територіальної реформи.

1.3 Нормативно-правове забезпечення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства

Місцеве самоврядування суттєво сприяє процесу демократизації суспільного життя, децентралізації влади та є ключовим елементом у формуванні громадянського суспільства, що відповідає європейським стандартам. В Україні конституційні основи місцевого самоврядування вже закладено, Європейську хартію місцевого самоврядування ратифіковано, і вжито ряду нормативно-правових заходів для регулювання діяльності місцевих органів влади.

Згідно із чинним законодавством України, органи місцевого самоврядування зобов'язані інформувати громадськість про свою діяльність. Відповідно до статті 34 Конституції України (30), кожній особі гарантується право вільно збирати, зберігати, використовувати та поширювати інформацію будь-яким обраним способом.

Рішення Конституційного суду України № 1-9/2012 від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 уточнює, що інформація про особисте та сімейне життя особи включає в себе дані про немайнові та майнові відносини, обставини, події та взаємини, які стосуються особи та членів її сім'ї. Збір, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації без згоди особи допустимі тільки в випадках, чітко передбачених законом, і мають виправдовуватися інтересами національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини (Сарибаєва, 2017).

Стаття 57 Конституції України гарантує кожній особі право бути обізнаною про свої права та обов'язки. Закони та інші нормативні акти, що визначають ці права та обов'язки, мають бути доступні громадськості у встановленому порядку; інакше, вони не мають юридичної сили.

Основний законодавчий акт, що регулює діяльність муніципального врядування в Україні, "Закон України про місцеве самоврядування" від 21 травня 1997 року, закладає фундаментальні принципи місцевого самоврядування,

включаючи принципи народовладдя та гласності, як визначено в статті 4 цього Закону. Ефективність народовладдя залежить від належного інформування громадян, а також від їхньої активної участі у місцевому самоврядуванні через місцеві референдуми, громадські слухання, загальні збори та інші форми самоорганізації.

Згідно зі статтею 59 цього Закону, органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечувати доступність своїх актів громадськості, а громадяни мають право отримувати їх копії. Стаття 42 вимагає від місцевих голів забезпечувати публічне оприлюднення програм, бюджетів та звітів про їх виконання (Закон України, 1997).

Закон "Про місцеве самоврядування в Україні засобами масової інформації" від 23 вересня 1997 року регулює всебічне та об'єктивне висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування засобами масової інформації та забезпечує захист від монопольного впливу будь-якої гілки влади (Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р.).

Цей закон ставить за мету забезпечити отримання, збирання, створення, поширення, використання та зберігання інформації про діяльність місцевого самоврядування, задовольняючи таким чином інформаційні потреби громадян та юридичних осіб.

Згідно з чинним законодавством України, засоби масової інформації мають встановлене право на висвітлення всіх аспектів діяльності органів місцевого самоврядування. Закон зобов'язує ці органи надавати засобам масової інформації всебічну інформацію про свою діяльність через відповідні інформаційні служби та забезпечувати журналістам доступ до цієї інформації, крім випадків, що регулюються Законом України «Про державну таємницю» від 21 квітня 1994 року (Мурашко, & Поліщук, 2020).

Медіа мають право самостійно досліджувати, аналізувати діяльність органів місцевого самоврядування, надавати оцінки та коментарі, при цьому має

забезпечуватися чітке розмежування офіційної інформації та журналістських коментарів. Відповідно до Конституції та Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації», інформація може надходити від органів влади безпосередньо чи через їхні інформаційні служби. Органи місцевого самоврядування мають право засновувати аудіовізуальні ЗМІ, фінансуючи їх з місцевих бюджетів відповідно до законодавства.

Порушення норм законодавства щодо висвітлення діяльності влади може призвести до різних видів відповідальності: дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної, залежно від характеру та наслідків порушення.

Закон України "Про інформацію" від 2 жовтня 1992 року регламентує широкий спектр операцій з інформацією, включаючи її створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорону та захист. Важливими напрямками державної інформаційної політики, визначеними цим Законом, є забезпечення доступу кожного до інформації, рівні можливості у створенні та використанні інформації, підтримка розвитку інформаційного суспільства, відкритість та прозорість діяльності державних органів, розвиток інформаційних систем та електронного урядування, оновлення національних інформаційних ресурсів, забезпечення інформаційної безпеки країни та сприяння міжнародній інформаційній інтеграції (Інформацію, П., 1992).

Право на інформацію реалізується через механізми, які включають вільний доступ до різноманітних інформаційних ресурсів, таких як статистичні дані, архіви, бібліотеки, музеї та бази даних. Законодавство зобов'язує органи влади інформувати громадськість і ЗМІ про свою діяльність та прийняті рішення. Окрім цього, владні органи повинні призначати відповідальних осіб для забезпечення доступу до інформації. Закон також передбачає державний і громадський контроль за дотриманням законодавства про інформацію та встановлює відповідальність за його порушення.

Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січня 2011 року визначає порядок забезпечення права на доступ до інформації, яка перебуває у володінні органів влади чи інших розпорядників публічної інформації. Публічна інформація охоплює всі документи та дані, отримані або створені у процесі виконання службових обов'язків, знаходяться у володінні державних органів (Закон України, 2011).

Право на доступ до публічної інформації гарантується через:

1. обов'язок розпорядників надавати та публікувати інформацію, окрім випадків, передбачених законом;
2. призначення спеціальних підрозділів або посадових осіб, відповідальних за доступ до інформації;
3. спрощену процедуру подання запиту та отримання інформації;
4. доступ до засідань колегіальних органів влади, за винятком випадків, визначених законом;
5. парламентський, громадський та державний контроль за дотриманням прав на доступ до інформації;
6. юридичну відповідальність за порушення законодавства про доступ до інформації.

Закон України «Про звернення громадян» від 28 лютого 1995 року регулює механізми реалізації права громадян на звернення до органів влади, включно з органами місцевого самоврядування, та порядок розгляду цих звернень (України, К., 1996).

Згідно з Законом України "Про інформаційні агентства" від 28 лютого 1995 року, інформаційні агентства мають право на збір, обробку та поширення інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування на договірних засадах, забезпечуючи регулярне інформування громадськості про робочі поїздки, візити вищих посадових осіб, прийом зарубіжних делегацій (України, З., 1995).

Закон України "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" від 17 квітня 2017 року створює правові основи для діяльності Суспільного

телебачення і радіомовлення, спрямовані на задоволення інформаційних потреб суспільства, залучення громадян до обговорення значущих соціально-політичних питань та сприяння національному діалогу (України, З., 2014).

Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" від 25 квітня 2019 року визначає обов'язкове використання української мови у всіх сферах публічного життя, гарантуючи її статус єдиної державної мови в Україні (Закон України, 2019).

Закон "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11 березня 2003 року зобов'язує органи місцевого самоврядування публікувати всі регуляторні акти (Закон України, 2004), а Закон "Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж" від 7 лютого 2017 року встановлює принципи доступності та відкритості інформації про доступ до такої інфраструктури (Закон України 2017).

Згідно з Законом "Про регулювання містобудівної діяльності" від 17 лютого 2011 року, виконавчі органи рад мають забезпечити вчасне інформування про розробку генеральних планів, обговорення та громадські слухання, з вимогою проведення громадських обговорень перед затвердженням містобудівної документації (Петрецька, 2024).

Закон передбачає інформування громадськості про заходи Національного агентства щодо запобігання корупції, формування негативного ставлення до корупції, а також забороняє державним службовцям відмовляти в наданні інформації, затримувати її або надавати недостовірні чи неповні відомості (Наточій, & Рудницька, 2019).

Окрім згаданих нормативно-правових актів, питання управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування регулюються Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 року, Податковим та Бюджетним кодексами України. Юридична відповідальність за порушення у цій сфері передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним кодексом України.

РОЗДІЛ II ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

2.1 Організаційні засади діяльності інформаційних служб органів місцевого самоврядування

Місцеве самоврядування є фундаментальним аспектом демократичного ладу в Україні, і його реформування має ключове значення для загальної стабілізації державності, особливо в контексті викликів, таких як заклики до федералізації та загрози дестабілізації державного устрою. Важливу роль в цих умовах відіграють інформаційні служби місцевого самоврядування, оскільки реформування місцевого самоврядування підсилює інформаційні зв'язки та потоки, формуючи розгалужену систему обміну інформацією. Інформаційне забезпечення місцевого самоврядування стає все більш самостійним, а правова регламентація відносин між суб'єктами та об'єктами визначає їх права та обов'язки, сприяючи ефективності обміну інформацією (Спрінсян, & Бірюкова, 2012).

Значення місцевого самоврядування не можна розглядати ізольовано від функцій держави, як зазначає А. Глипка. Взаємодія місцевого самоврядування і державних функцій є необхідною для ефективного громадянського суспільства, оскільки місцеве самоврядування доповнює та підтримує державні функції (Глипка, & Глипка, 2016).

Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 травня 1997 року не надає вичерпного переліку функцій місцевого самоврядування, а використовує термін "повноваження органів місцевого самоврядування". Сучасні суспільні зміни вимагають переосмислення функцій місцевого самоврядування, особливо у контексті посилення інформаційно-комунікаційної та аналітичної діяльності для забезпечення права на інформацію.

Організаційна структура управління формується як система взаємопов'язаних елементів, які сприяють єдності операційного функціонування. В рамках цієї структури реалізується управлінський процес, що охоплює обіг інформації, процес прийняття рішень, а також розподіл завдань, повноважень і відповідальності серед учасників. Оптимізація управлінської структури передбачає раціональний розподіл цілей та завдань між співробітниками.

Функціональна структура управління характеризується наявністю підрозділів, які мають окремі повноваження та відповідають за результати своєї діяльності. Системний підхід у менеджменті передбачає аналіз проблем як цілісної системи з урахуванням усіх наслідків і взаємодій, починаючи з визначення цілей, аналізу альтернатив і забезпечення узгодженості цілей підсистем з цілями загальної системи (Шатило, 2014).

У контексті системного підходу до організації інформаційного забезпечення місцевого самоврядування, створення інформаційної служби потребує централізації інформації на місцевому рівні, визначення основного суб'єкта, відповідального за керування інформаційними процесами, та удосконалення обробки інформації відповідно до технологічного прогресу.

Законодавство України встановлює обов'язок для органів місцевого самоврядування інформувати громадськість про свою діяльність та діяльність комунальних підприємств. Стаття 6 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації» дозволяє медіа отримувати інформацію безпосередньо або через спеціалізовані інформаційні служби. В рамках цього закону можливе створення в органах місцевого самоврядування таких інформаційних підрозділів, як інформаційні управління, аналітичні відділи, прес-служби, центри громадських зв'язків та прес-бюро.

Заходи з організації інформаційного забезпечення місцевого самоврядування згідно з системним підходом включають централізацію інформації на місцевому рівні, визначення головних відповідальних осіб за

управління інформаційними процесами, та адаптацію роботи з інформацією до сучасних технологічних стандартів.

Згідно із законодавством України, органи місцевого самоврядування мають обов'язок інформувати громадськість про свою діяльність та діяльність підпорядкованих комунальних структур. Стаття 6 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації» дозволяє медіа отримувати інформацію безпосередньо або через інформаційні служби. Закон визначає, що в органах місцевого самоврядування можуть бути створені такі інформаційні структури, як інформаційні управління, аналітичні підрозділи, прес-служби, центри громадських зв'язків та прес-бюро (Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р.).

Інформаційні служби здійснюють збір, аналіз, обробку та оперативне надання інформації про діяльність органів самоврядування для медіа та громади. Відповідно до О. Карпенка, функції інформаційних підрозділів охоплюють інформаційну, аналітичну та комунікативну діяльність, включаючи підготовку аналітичних записок, проектів рішень, позиційних матеріалів, прес-релізів, звернень до громади та звітів. Комунікативні завдання спрямовані на створення статей, офіційних заяв та інтерв'ю представників місцевого самоврядування (Карпенко, 2017).

На думку експертів, основними функціями інформаційних служб в органах місцевого самоврядування є:

1. аналітико-прогностична;
2. організаційно-управлінська;
3. комунікативно-інформаційна;
4. консультативно-методична (Мех, 2004).

Функції інформаційної служби органу публічної влади визначають її структуру. Деякі дослідники вважають, що ідеальна інформаційна служба повинна складатися з трьох відділів: аналітичного, планування та координації.

Аналіз структури Полтавської обласної влади виявив, що виконавчий комітет включає управління внутрішньої політики, преси та інформації, яке згідно з Положенням, затвердженим рішенням обласної ради від 18.02.2011 р., № 56, відповідає за реалізацію інформаційної політики та взаємодії з громадськістю та ЗМІ. Це управління, очолюване начальником, призначеним міським головою, і має юридичний статус, офіційну печатку, штамп та бланк. Його завдання охоплюють аналіз та прогнозування суспільно-політичних процесів, розвиток зв'язків з політичними партіями та громадськими організаціями, інформаційно-аналітичну підтримку внутрішньої політики, взаємодію з ЗМІ, координацію інформування громадськості виконавчими органами, підготовку медіа-планів та моніторинг ЗМІ щодо висвітлення діяльності місцевої влади.

Управління внутрішньої політики, преси та інформації в Полтаві виконує такі функції: аналіз і прогнозування суспільно-політичних процесів, підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів для міської ради, розробка програм з реалізації внутрішньої політики, оцінка громадської думки та аналіз наслідків соціальних, економічних і політичних рішень. Управління також організовує заходи з підвищення інформованості громадськості, моніторить інформаційний простір міста, забезпечує взаємодію органів влади з громадськими об'єднаннями, підтримує розвиток інформаційної інфраструктури міської влади, координує роботу з органами самоорганізації населення та здійснює інші завдання в межах своєї компетенції.

Структурні підрозділи управління внутрішньої політики, преси та інформації Полтави включають: відділ внутрішньої політики, відділ преси та інформації, а також відділ забезпечення роботи веб-сайту міської влади. Кожен із цих підрозділів має чітко визначені завдання: відділ внутрішньої політики займається аналізом і прогнозуванням суспільно-політичних процесів, відділ преси та інформації відповідає за взаємодію зі ЗМІ, а відділ веб-сайту забезпечує доступ громадськості до офіційної інформації через інтернет-ресурси міської влади.

З огляду на розвиток суспільно-політичних відносин в Україні, особливо важливо, щоб органи місцевого самоврядування ефективно функціонували та підтримували тісну взаємодію з територіальними громадами. Інформаційні служби відіграють ключову роль у цьому процесі, забезпечуючи прозорість, доступність інформації та налагодження діалогу між владою і громадянами. Їхня діяльність сприяє зміцненню довіри до виконавчих органів влади та покращує взаєморозуміння між ними та місцевою громадою.

2.2. PR-технології за умов інформатизації місцевого самоврядування

Протягом останніх десяти років державна політика акцентувалася на інтеграції інформаційних технологій у різні аспекти суспільного життя, що стимулювало розвиток національної інформаційної інфраструктури та впровадження концепції електронного урядування. Сучасні виклики, характеризуючі зростання динаміки і мобільності, вказують на необхідність реформ у державному управлінні, базовані на глибокому розумінні та використанні сучасних інформаційних технологій (Бухтатий, 2018).

Розвиток інформаційного суспільства є невід'ємною характеристикою сучасності і передбачає суттєві трансформації в системі державного управління. Ці зміни стосуються як формування політичних, економічних, соціальних, технічних, так і технологічних умов, які є фундаментом для розвитку електронної демократії та підтримки процесу становлення електронного урядування. Державне управління має адаптуватися до реалій інформаційного суспільства, де кожен громадянин може створювати, зберігати, вільно отримувати доступ, використовувати та обмінюватися інформацією за допомогою інформаційних технологій, що збільшує можливості особистісного та суспільного розвитку та сприяє підвищенню якості життя (Грищенко, Іванова, & Ігнатенко, 2012).

Інформаційні технології, які охоплюють комплекс наукових і технологічних дисциплін, сприяють ефективному управлінню інформацією. Ці технології не тільки забезпечують використання комп'ютерного обладнання, але й вирішують взаємопов'язані технічні, економічні та соціальні проблеми (Березенко, 2012).

У контексті глобалізації та інформаційного суспільства, взаємодія між урядом і суспільством трансформується завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям. Це веде до впровадження нових, більш ефективних способів доступу до інформації та державних послуг. Застосування цих технологій дозволяє досягти вищого рівня відкритості та прозорості у взаємодії між державою та громадянами, зокрема через електронне урядування, що сприяє підвищенню якості публічних послуг.

Це дослідження може бути реалізоване за допомогою прямого опитування або через електронні інструменти, наприклад Google Forms. Використання електронних опитувань вважається більш ефективним, оскільки гарантує анонімність і знижує ризик зовнішнього впливу на респондентів. У рамках дослідження Стратегії розвитку Полтавської громади 2021-2027, використання опитувань допомогло владі зібрати важливі відгуки громадян, виявити проблеми у роботі місцевого самоврядування, залучивши до участі 295 осіб.

Важливим, є розподіл за статтю у відсотковому співвідношенні (рис. 2.3)

Рис 2.3 Гендерний розподіл опитуваних осіб під час формування проєкту Стратегії розвитку Полтавської територіальної громади на 2021 – 2027 рік

В опитуванні взяли участь переважно жінки — 61%, тоді як чоловіків було 39%. Це можна пояснити тим, що жінки частіше стикаються з місцевими проблемами, такими як освіта, медицина, соціальне забезпечення та побутові питання, адже вони більше залучені до виховання дітей та догляду за членами сім'ї.

Крім того, важливо враховувати віковий склад респондентів під час аналізу результатів опитування. Так, опитування про рівень задоволеності жителів Полтави різними аспектами життя міста було проведено з урахуванням вікових категорій учасників (рис. 2.4)

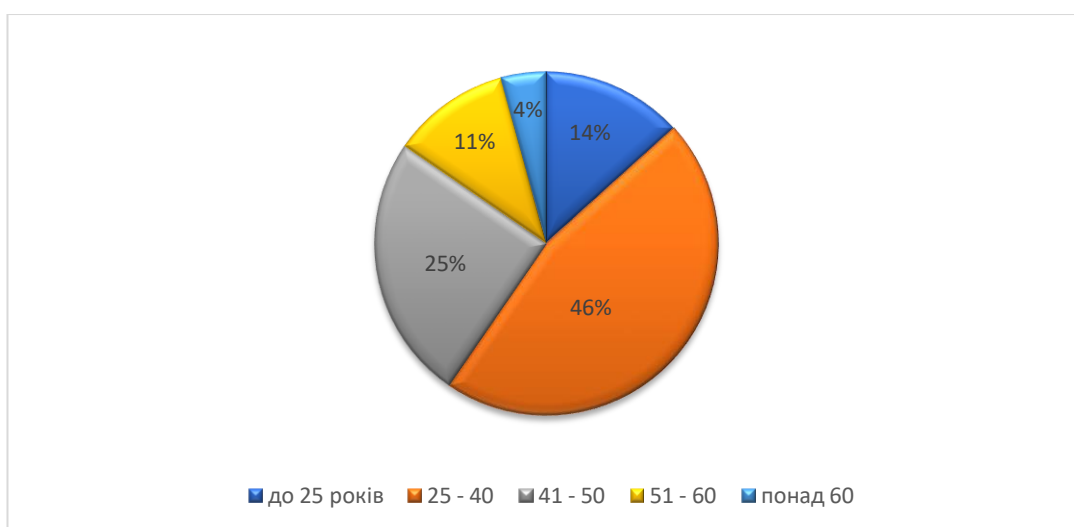

Рис 2.4 Віковий розподіл опитуваних осіб під час формування проєкту Стратегії розвитку Полтавської територіальної громади на 2021 – 2027 рік

Аналіз даних показав, що найбільшу вікову групу серед респондентів становили особи від 25 до 40 років, за ними йшли учасники від 41 до 50 років, далі - до 20 років, потім група від 51 до 60 років, і найменше — близько 4% осіб старше 60 років. Опитування охоплювало різні питання, зокрема конституційні права та свободи, задоволеність медичними послугами, культурним життям міста та рівнем безпеки, де основна увага була зосереджена на відгуках про медичне обслуговування, культурні заходи та безпеку, (рис. 2.5).

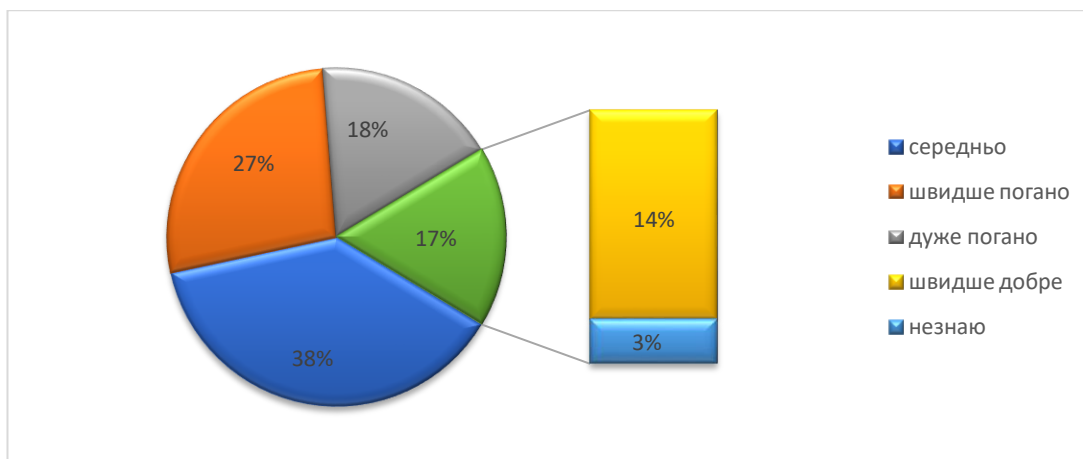

Рис 2.5 Зведені результати задоволеності респондентів, щодо надання медичних послуг у місті Полтава (опитування проводилося в умовах розробки проекту Стратегії розвитку Полтавської територіальної громади на 2021 – 2027 рік

Аналіз даних показав, що більшість респондентів (112 осіб) мають середній рівень задоволення медичними послугами. Одночасно, 80 осіб висловили незадоволення якістю медичного обслуговування, тоді як 52 особи, що складає 18% від усіх опитаних, зазначили про дуже низький рівень задоволення. Натомість, 42 респонденти (15% опитаних) оцінили медичні послуги як добрі, та лише 9 осіб (3%) не змогли визначити свою оцінку.

Другим критерієм дослідження є рівень задоволеності культурно-мистецьким життям у місті Полтава. (рис.2.6)

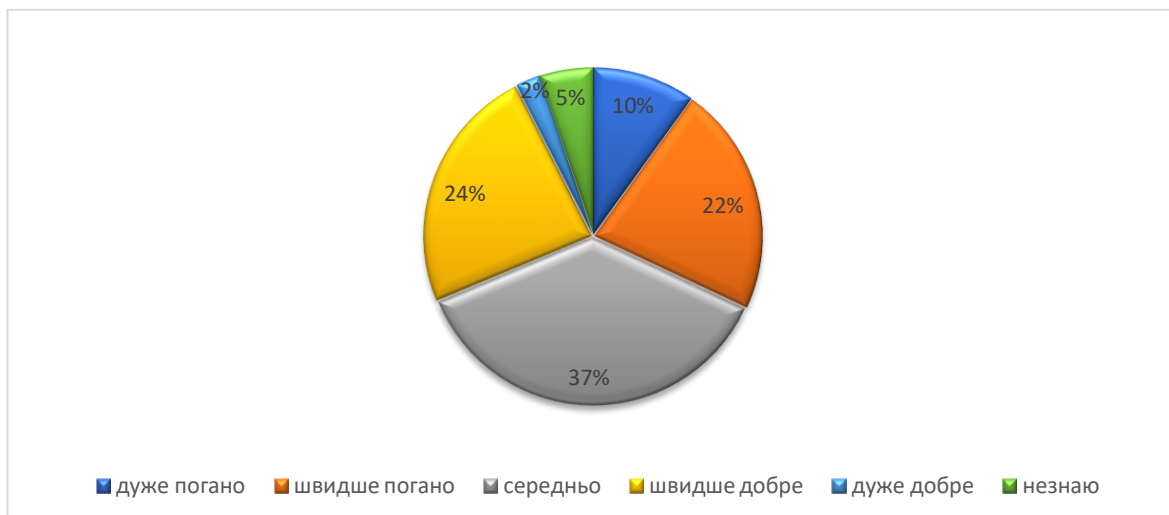

Рис 2.6 Зведені результати задоволеності респондентів, культурномистецьким життям у місті Полтава (опитування проводилося в умовах розробки проєкту Стратегії розвитку Полтавської територіальної громади на 2021 – 2027 рік

З аналізу зібраної інформації випливає, що більшість респондентів (70 осіб) висловлюють задоволеність культурним життям міста на доброму рівні. Також значна кількість учасників опитування (65 осіб) вказали на незадоволеність культурними закладами міста. Середнім рівнем задоволеності послугами культурного характеру поділилися 108 осіб, що становить 36,7% від загальної кількості опитаних. Незначна кількість респондентів, 7 осіб або 2,4%, визнали надання культурних послуг дуже добрим, тоді як 15 осіб (5,1%) не змогли визначити свою оцінку культурних послуг, які пропонуються в місті.

Наступним пунктом опитування є оцінка рівня задоволеності безпечними умовами життя у місті Полтава (рис. 2.7).

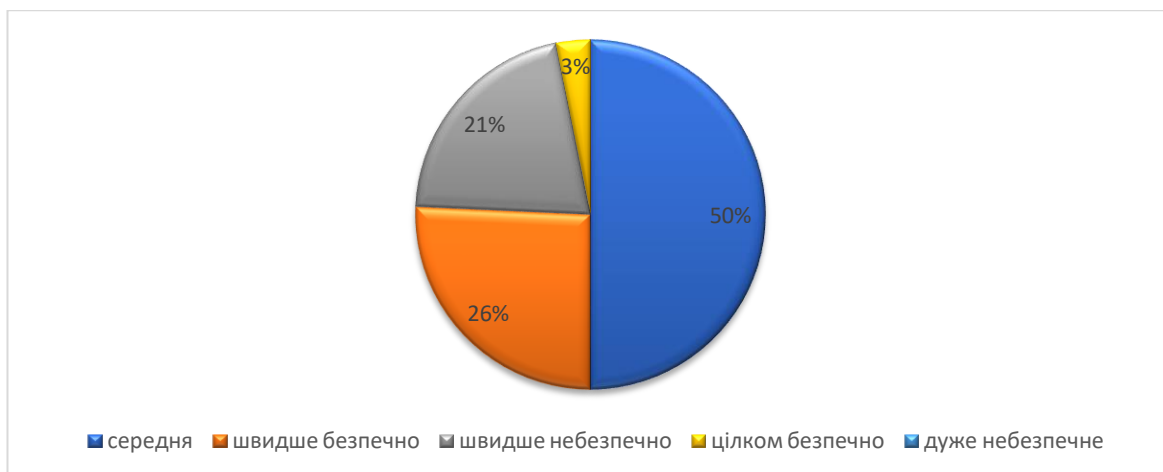

Рис 2.7 Зведені результати задоволеності респондентів, безпечними умовами проживання у місті Полтава (опитування проводилося в умовах розробки проєкту Стратегії розвитку Полтавської територіальної громади на 2021 – 2027 рік

Аналізуючи відгуки щодо умов проживання у місті Полтава, стає очевидно, що найбільша частина респондентів, 49%, оцінює ці умови як середньо задовільні. Тоді як 25,2% схиляються до думки про більш безпечні умови, 20,7% вважають їх швидше небезпечними. Лише 3,1% респондентів вважають умови цілком безпечними, а 2% оцінюють їх як дуже небезпечні.

Загальний аналіз вказує на те, що у відповідях на питання про медичне обслуговування, культурне життя та безпеку проживання більшість учасників опитування віддала перевагу середнім оцінкам. Тому слід зазначити, що місцевій владі потрібно приділити більше уваги громадській думці та розробити заходи для поліпшення життєвих умов у місті.

Це дослідження не лише відображає думку громадськості, а й підкреслює значущість використання інформаційних технологій у роботі державних органів, де основна мета полягає у спрощенні та покращенні діалогу з громадянами.

Запровадження електронного урядування виступає як інноваційний спосіб полегшення комунікацій між громадськістю та органами влади. Процес втілення електронного урядування є складним і вимагає значних фінансових інвестицій, а

також розробки та впровадження рішень у сферах політики, права, адміністрування та технологій, які між собою тісно пов'язані [7].

Інституційне забезпечення впровадження інформаційних технологій в органи національної та публічної влади здійснюється Державним агентством з питань електронного урядування (Бакуменко, & Попов, 2015). Централізовані органи виконавчої влади та відповідні міністерства зацікавлені в інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій. Українське законодавство включає численні нормативно-правові акти, що регулюють використання та впровадження електронного урядування. Важливо відзначити, що електронне урядування є частиною ширшої сфери комп'ютеризації та підтримується різними нормативно-правовими документами на різних рівнях – від законів і указів Президента до постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів, а також міністерських документів, які мають опосередкований вплив на електронне урядування. Основні законодавчі документи, що стосуються використання інформаційних технологій у державному управлінні, включають:

1. Конституція України;
2. Закон України «Про звернення громадян»;
3. Закон України «Про адміністративні послуги»;
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації»;
5. Концепція розвитку електронного урядування в Україні від 20 вересня 2017 р.;
6. Закон України «Про інформацію»;
7. Постанова «Деякі питання підготовки проектів актів законодавства в електронній формі» від 18 серпня 2017 р.;
8. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів»;
9. Концепція створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи «Прозорий бюджет» від 11 лютого 2016 року.

20 вересня 2017 року Міністр України за розпорядженням № 649-р затвердив Ініціативу розвитку електронного урядування, заплановану до 2020 року, що передбачає формування електронного уряду як моделі державності.

Така модель управління державою має на меті підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності державних і місцевих органів влади за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, створюючи умови для взаємодії громадян, бізнесу та державних установ через Інтернет (11). Система включає національний інформаційний портал, який надає громадянам та бізнесу унікальний доступ до державних послуг і вимагає надійної ідентифікації користувачів для безпеки взаємодії (Башук, 2009).

Таблиця 2.1.

Способи верифікації користувачів

Спосіб верифікації	Визначення	Складність використання	Безпечність
ЕЦП (електронний цифровий підпис)	За допомогою сервісу електронного цифрового підпису (ЕЦП) можна виконувати підписання документів у електронній формі, використовувати електронні сервіси, реєструватися на державних порталах і багато іншого. Документи, підписані за допомогою ЕЦП, володіють такою ж юридичною силою, як і паперові документи.	Середня	Висока
Bank ID	Дистанційна електронна ідентифікація фізичних осіб за допомогою системи BankID НБУ відбувається шляхом передавання особистих даних від банку, де користувач має відкритий рахунок, до сервісного реєстратора. Послуги користувачам надаються безпечно, оскільки тільки сам користувач має право ініціювати передачу своїх даних зі свого банку до провайдера послуг.	Низька	Висока
Mobile ID	Кваліфіковані послуги електронної ідентифікації та електронного підпису, які надають оператори мобільного зв'язку, включають запис закритого ключа безпосередньо на SIM-карту, яка спеціально призначена для цих цілей.	Середня	Висока

Джерело: побудовано на основі (Бухтатий, 2018)

В Україні активно розвиваються послуги електронного урядування, спрямовані на поліпшення взаємодії з громадянами. Наприклад, веб-портал E-Data, створений згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 року № 92-р, публікує відкриту інформацію про використання

державних коштів, сприяючи громадському контролю над бюджетними фінансами. Також діє портал електронних сервісів Міністерства економіки, який систематизує інформацію про адміністративні послуги та спрощує доступ до них. З іншого боку, портал iGov, розроблений групою IT-волонтерів, надає понад 90 онлайн-послуг, і планується їх подальше збільшення до понад 400, що сприяє боротьбі з корупцією та оптимізації процесів в державних установах. Окрім цього, функціонує електронна база даних освіти, яка дозволяє подавати та обробляти заяви для участі в конкурсах до вищих навчальних закладів України.

Веб-сайт "Будинок правосуддя онлайн" спрощує доступ громадян до ключових державних реєстрів, дозволяючи отримувати електронні копії документів цивільного стану, таких як свідоцтва про народження, шлюб, смерть та інші, без звернення до відповідних органів. Ця платформа також інтегрує послуги, пов'язані з державною реєстрацією юридичних осіб, оформленням договорів оренди землі, і забезпечує доступ до інформації з різних реєстрів через такі інструменти, як sms-маяк для моніторингу стану нерухомості.

Електронна система декларування у сфері будівництва, запроваджена Державною інспекцією архітектури та будівництва, значно підвищує ефективність та прозорість адміністративних процедур. Для користування системою потрібно подати декларацію з електронним цифровим підписом через Центр надання адміністративних послуг, де кожен крок обробки документів комунікується через електронну пошту.

Офіційний сайт Міністерства юстиції України розширює можливості для громадян подавати електронні скарги, отримувати доступ до актуальних законодавчих документів та користуватися єдиним реєстром боржників. Інші державні установи також використовують власні веб-сайти для поліпшення взаємодії з громадянами, забезпечуючи легкий доступ до інформації та онлайн-подання запитів.

У державних установах України скарги та запити можна подавати через електронну пошту або онлайн-форми, однак користувачі часто стикаються з труднощами при пошуку інформації на сайтах через їх перевантаженість і слабкі

пошукові інструменти. Інтерфейси для подання скарг можуть бути незручними або незрозумілими, а на деяких сайтах, наприклад, на сайті Міністерства юстиції, інформація може бути представлена нечітким шрифтом, що ускладнює доступ для осіб з вадами зору. Проте багато веб-сайтів пропонують налаштування візуальних параметрів для адаптації до індивідуальних потреб користувачів. Основні перепони в інтеграції електронних державних послуг включають високі витрати на впровадження, недостатню законодавчу базу для роботи з електронною інформацією і низькі зарплати держслужбовців, що знижує мотивацію до освоєння цифрових технологій. В Європейському Союзі використання систем електронного урядування є обов'язковим згідно з директивою ЄС, яка передбачає впровадження двадцяти основних державних послуг в цифровому форматі.

Системи електронного урядування активно використовуються в країнах Європи. Європейський Союз встановив директиву, яка вимагає впровадження 20 електронних послуг, обов'язкових для всіх країн-членів.

В останні роки в європейських країнах було виконано значну підготовчу роботу на центральному та муніципальному рівнях для підтримки цієї ініціативи. По-перше, адміністративні органи були забезпечені необхідним обладнанням і програмним забезпеченням для електронного обслуговування. Важливу роль у функціонуванні електронного уряду відіграє швидке впровадження електронного документообігу та електронних підписів. Є законодавчі акти про електронні документи та електронні підписи, а також про існування постачальників сертифікаційних послуг, які створюють необхідні умови для цього.

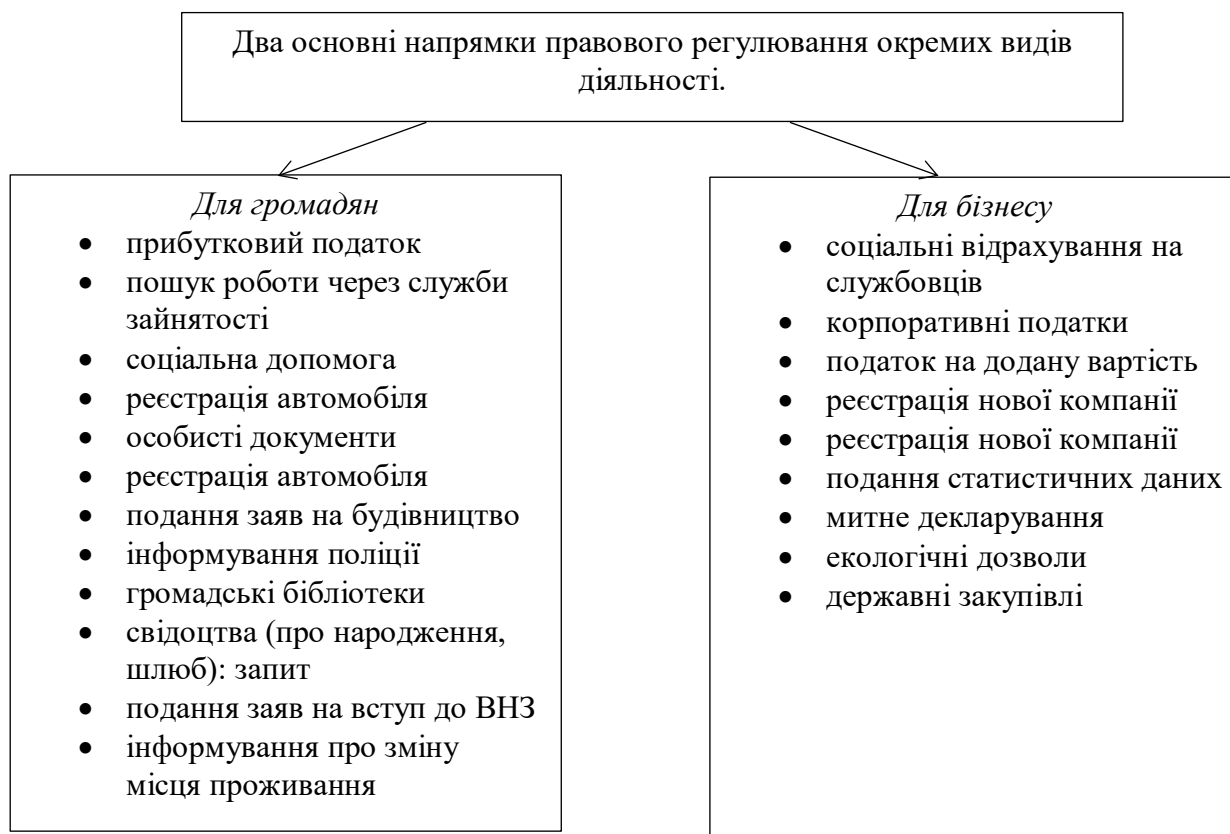

Рис. 2.8 Два основні напрямки правового регулювання окремих видів діяльності (побудовано на основі (Башук, 2009))

Електронне управління в Україні забезпечує мінімізацію прямих контактів між громадянами, бізнесом та муніципальними службами, адже всі послуги доступні в електронному форматі. Громадяни подають заявки через електронні форми, де вказують деталі запиту та контактну інформацію. Адміністративні органи використовують єдину платформу, інтегровану у систему електронного документообігу, що оптимізує обробку запитів та надання послуг. Ці послуги розроблені відповідно до національних норм і законодавства. Система спрямована на задоволення потреб бізнесу, зниження адміністративного навантаження та сприяння економії ресурсів. Нормативно-правові бази України узгоджені з глобальними тенденціями розвитку інформаційного суспільства і відповідають ключовим принципам і стратегічним напрямкам, визначеним у міжнародних деклараціях та програмах, корелюючи з законодавством Європейського Союзу.

Експерименти інших країн демонструють, що створення електронного уряду — це складний процес. Тому для України критично важливо аналізувати європейський досвід для мінімізації помилок і недоліків. Комп'ютеризація, як будь-який соціальний процес, має свої плюси та мінуси, проте застосування інформаційно-довідкових і аналітичних систем має позитивний вплив на державне управління, сприяючи його вдосконаленню та збагаченню практик.

Україна вже застосовує інформаційні технології у сфері державного управління, але для досягнення статусу повністю відкритого державного органу потрібно інтенсивніше впроваджувати ці технології. Електронне урядування вважається одним із ефективних засобів боротьби з корупцією.

Україні може бути корисним досвід Фінляндії у створенні єдиного порталу, який надає доступ до всіх державних електронних ресурсів, сприяючи тим самим швидкому та зручному пошуку офіційної інформації.

У цьому пункті розглядаються технології електронного урядування. Важливою частиною дослідження є аналіз міжнародного досвіду європейських країн, які були піонерами у цій галузі. Фінляндія відома як першопрохідниця у запровадженні електронного урядування, Норвегія вирізняється широким доступом своїх громадян до електронних державних послуг, тоді як Швеція та Австралія лідирують у розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Німеччина, у свою чергу, акцентує увагу на розвитку державно-приватного партнерства.

В Україні також активно розвиваються подібні ініціативи, наприклад, було створено вебпортал та мобільний додаток «Дія», де всі необхідні документи доступні в одному місці.

2.3 Дослідження діяльності Департаменту Інформаційної діяльності комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації

Департамент інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації ставить за мету реалізувати державну інформаційну політику в регіоні, забезпечуючи громадянам доступ до достовірної інформації про діяльність урядових структур. Основні напрямки роботи департаменту включають створення механізмів взаємодії між державою та громадянським суспільством та підвищення прозорості та якості управлінських процесів. У 2021 році департамент активно залучав громадськість до процесу формування та реалізації державних рішень, що стосуються ключових аспектів суспільного життя, враховуючи громадську думку і забезпечуючи ефективне виконання повноважень правоохоронних органів та органів виконавчої влади.

Структура Департаменту інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації станом на 31 грудня 2023 року, наведена у таблиці 2.2.

Діяльність Департаменту інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Полтавської області спрямована на ефективне виконання Комплексної програми комунікації з громадськістю та розвитку інформаційного сектору на 2021-2024 роки. Ця програма, ухвалена на пленумі обласної ради 29 грудня 2020 року, виступає важливим фінансово-організаційним інструментом для реалізації регіональних державних політик. Програма ставить перед собою масштабні завдання щодо розширення взаємодій між державою і суспільством, вимагаючи від фахівців високих компетенцій. Згідно зі звітом Департаменту за 2021 рік, опублікованим на офіційному сайті, на виконання програми було спрямовано 9831,8 тис. грн. з обласного бюджету, з яких 9772,1 тис. грн. було використано відповідно до запланованих заходів.

Структура Департаменту інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації

станом на 31 грудня 2023 року

№ з/п	Назва структурного підрозділу та посад	Кіль-ть штатних посад
1	Директор Департаменту	1
2	Управління інформаційної політики	14
3	Перший заступник директора Департаменту -начальник управління	1
4	Відділ взаємодії із засобами масової інформації	4
5	Відділ інформаційно-медійного забезпечення	5
6	Відділ інформаційно-видавничої діяльності	4
7	Управління з питань внутрішньої політики	9
8	Заступник директора Департаменту-начальник управління	1
9	Відділ комунікацій з громадськими об'єднаннями	4
10	Відділ політичного аналізу та прогнозування	4
11	Сектор фінансового забезпечення та управління персоналом	3
12	Разом	27

Джерело: (Петришина, & Колодяжний, 2016)

Упродовж звітнього періоду було здійснено 64 інформаційні кампанії, які були націлені на підтримку економічної, соціальної, гуманітарної політики, а також на проведення ідеологічних і патріотичних заходів на честь національних свят та важливих ювілейних дат. У контексті цих кампаній було виготовлено і розповсюджено понад 15 тисяч одиниць друкованої соціальної реклами, включаючи білборди, плакати та інформаційні листівки (рис. 2.9):

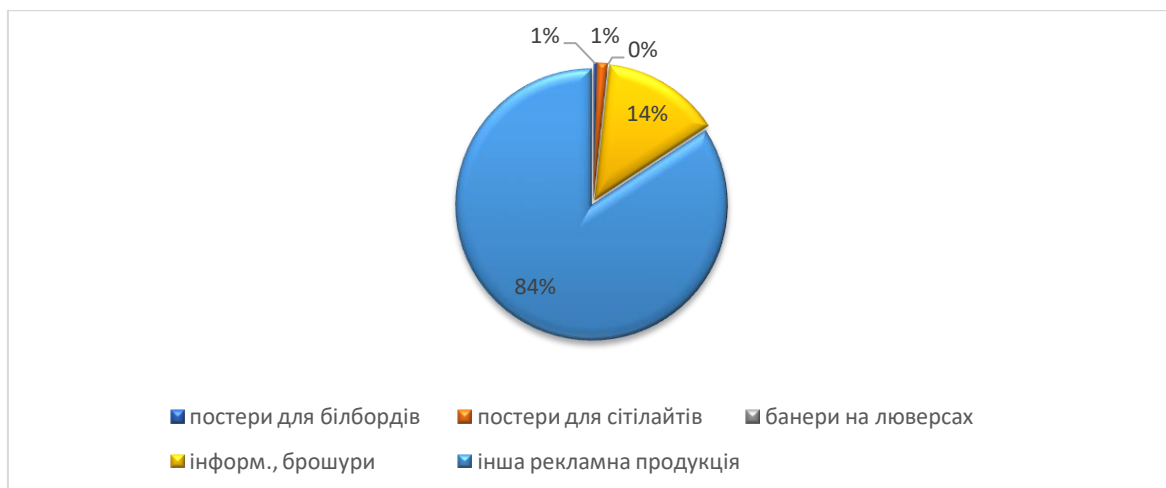

Рис. 2.9 Характеристика виготовлення рекламної продукції
Департаментом інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю
Полтавської ОВА

Діаграма показує виробництво приблизно 15 тисяч одиниць друкованої паперової продукції, до якої входять: постери для білбордів – 57 штук; постери для сітілайтів – 173 штуки; банери на люверсах – 21 штука; інформаційні брошури – 2,000 штук; інші види рекламної продукції (блокноти, візитки, брошури) – понад 12,000 штук. Департамент також підготував 2,370 тематичних моніторингів для ЗМІ. В інтернет-просторі активно просувається діяльність установи: протягом 2023 року було створено 43 відеоролики, присвячені масштабним державним проектам, реаліям регіону та державної політики. На обласних телеканалах було показано 1,522 тематичні сюжети, у яких брали участь представники керівництва обласної ради, центральних органів виконавчої влади, облдержадміністрації, а також керівники структурних підрозділів облдержадміністрації (рис. 2.10):

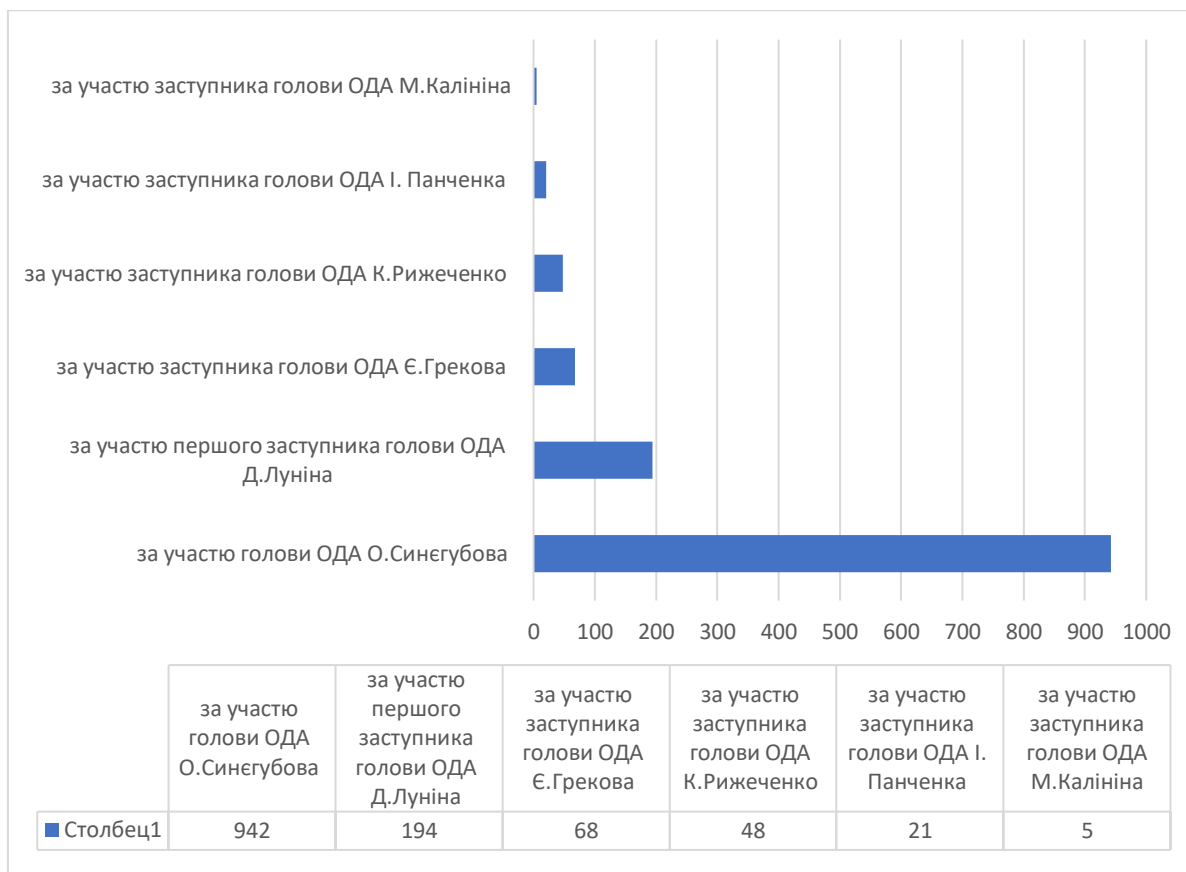

Рис. 2.10 Кількісна характеристика участі органів публічної влади м. Полтава у тематичних сюжетах обласних телеканалів, щодо висвітлення діяльності керівництва міста

Аналіз діяльності Департаменту інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації показує їх активну участь у популяризації державних ініціатив. Зокрема, проведено 26 брифінгів та 20 прес-конференцій за участю голови ОДА О. Синегубова та його заступників, де обговорювались заходи протидії поширенню COVID-19 та ініціативи великого будівництва. Під час однієї з пресконференцій було представлено стратегічний план розвитку Полтавської області до 2027 року.

Департамент також відзначається ініціативами на культурному фронті, зокрема, проведенням щорічного конкурсу "Журналіст року" та підтримкою місцевих видань. Це включає фінансування кількох видань, таких як газета для інвалідів "Сила духу" та дитячий журнал "Полтавська літературна криничка", що сприяє залученню широких верств населення до культурного життя регіону.

Щодо популяризації читання та книговидання, Департамент взяв участь у засіданні Експертної ради, яке зосередилося на випуску соціально значущих видань місцевих авторів, результатом чого стало фінансування дев'яти проектів на суму 900 тисяч гривень. Дані наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Розподіл державних коштів на видавничу справу

№ п/п	Видавництво	Назва книги	Автор	Тираж
1	Видавництво «Полтавський літератор»	Друга Світова війна. 1939-1945. Полтавський вимір. Події. Постаті. Документи. Книга 2 - Документи. Матеріали	Олександр Білоусько, Тарас Пустовіт	100 примірників
2	Видавництво «Полтавський літератор»	Леся Українка і Полтавщина	Олександр Білоусько	100 примірників
3	Видавництво «Полтавський літератор»	Вишивальне мистецтво Полтавщини	Валентина Титаренко	300 примірників
4	ТОВ «АСМІ»	Українська ідентичність писана світлом. Полтавщина другої половини ХІХ - початку ХХ століття. Частина друга	Євген Аничин	300 примірників
5	ТОВ «АСМІ» (книга Повстання роботів / Яронімас Лауцюс	книга Повстання роботів	Яронімас Лауцюс, переклад, упорядкування Гліб Кудряшов	300 примірників
6	КВ «Лубни»	Прядиво роду	Ганна Кревська (Марина Кононенко)	300 примірників
7	КВ «Лубни»	Я йшов шляхом українства (спогади, листи)	Володимир Малик	80 примірників
8	ТОВ «РІК»	Леся Українка. Драматичні поеми	Упорядник Микола Кульчинський	300 примірників
9	ТОВ «РІК»	Другий Зимовий Похід. Листопадовий рейд. Базар	Упорядник Микола Кульчинський	500 примірників

Джерело (Мех, 2004)

Департамент активно сприяє розвитку культури та громадської участі, організувавши у 2021 році шість онлайн книжкових виставок і фестивалів,

зокрема презентувавши книгу Галини Кревської "Монастирські сливи", видану за кошти місцевого бюджету. Установа також провела 118 консультацій із громадянами, включаючи електронні звернення та онлайн-наради, і організувала 10 навчальних семінарів для державних службовців і громадських активістів у рамках програми «Громадянське суспільство України».

Особливу увагу було приділено темам взаємодії влади з громадськістю, механізмам громадської участі, фінансовій підтримці проєктів, євроатлантичній інтеграції та використанню соціальних мереж. У травні 2023 року Департамент провів онлайн-конференцію «Участь громадськості у формуванні та реалізації державної політики» в рамках Тижня Відкритого Уряду.

Згідно зі звітом за 2021 рік, Департамент активно популяризує свою діяльність у медіа, інтернет-ресурсах і соціальних мережах, а також підтримує книговидання місцевих авторів. У 2023 році з місцевого бюджету було профінансовано випуск 2280 примірників книг різної тематики.

Департамент активно консультував громадськість під час пандемії COVID-19, використовуючи інформаційні технології для дистанційної взаємодії, що стало важливим напрямком його роботи. Відкритість установи підтверджується оприлюдненням нормативно-правових документів, хоча звіт за 2022 рік на офіційному сайті відсутній. У звіті за 2021 рік зазначено, що Департамент активно висвітлює свою діяльність через ЗМІ, інтернет-ресурси та соціальні мережі, а також підтримує книговидання місцевих авторів, профінансувавши видання 2280 примірників книг.

У сфері електронного урядування вивчався досвід європейських країн, таких як Фінляндія, Норвегія, Швеція та Німеччина, зокрема щодо розвитку державно-приватного партнерства. Україна також демонструє прогрес у цій сфері завдяки запуску платформи «Дія», яка об'єднує всі необхідні документи в одному застосунку. Державні органи, включно з Департаментом, використовують вебсайти та соціальні мережі для покращення діалогу з громадськістю, незважаючи на обмежені бюджети на PR-діяльність.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

3.1. Сучасні комунікативні технології за умов інформаційної боротьби в сфері місцевого самоврядування

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, комунікаційних мереж і засобів зв'язку, а також різних способів отримання інформації позначає перехід людства до ери інформаційної цивілізації, ключовою рисою якої є формування глобального інформаційного простору. Сьогодні майже неможливо знайти країну, яка була б повністю ізольована від цього інформаційно-комунікаційного простору та не залежала б від інформаційних потоків. Ці потоки швидко створюють нову реальність, яка впливає на політику, економіку, соціокультурне середовище, оборону та інші ключові сфери держави. Усвідомлення значущості інформації спричинило новий вид протистояння між країнами в інформаційній сфері, яке щороку набуває все більшого впливу на світові події. Найвищою і найнебезпечнішою формою цього протистояння є інформаційна боротьба. Хоч вона не завдає прямих фізичних чи матеріальних збитків, але ефективно змінює суспільні цілі, думки та емоції, вводить в оману, руйнує синхронність процесів управління, тим самим впливаючи на суспільство та різні аспекти його життя (Киричок, 2015).

На сучасному етапі українсько-російської війни країна зазнає значних руйнувань. У кожному регіоні, області та громаді відбулися жахливі втрати серед населення, руйнування будинків та втрата майна. Війна в сучасному світі більше не обмежується лише полем бою, як це було прийнято вважати до ХХІ століття. З розвитком Інтернету та телекомунікацій війна активно відбувається і в віртуальному просторі.

Сьогодні інформаційна війна стала одним із найнебезпечніших видів зброї. Вона може включати:

1. збір тактичної інформації;

2. поширення пропаганди та дезінформації з метою захисту власних інформаційних ресурсів;
3. деморалізацію сил та населення противника.

Це знижує якість інформації, яку отримує противник, і погіршує його здатність збирати дані. Інформаційна війна полягає у впливі на системи збору, обробки, поширення та зберігання інформації противника, а також у заходах захисту власних систем від руйнівного або маніпулятивного впливу.

Інформаційний конфлікт — це змагання між соціальними системами у сфері інформації та психології, спрямоване на вплив на соціальні відносини та встановлення контролю над стратегічними ресурсами (Єресько, 2023).

Об'єктом інформаційного протистояння може бути будь-який елемент, що здатен здійснювати інформаційний або інший вплив (влада, політика, економіка тощо), і в результаті цього змінюються його інформаційно-комунікаційні властивості.

Головною характеристикою об'єкта є здатність використовувати інформацію у будь-якій формі.

Ознаки інформаційного протистояння:

1. наявність у суб'єкта власних інтересів у інформаційно-психологічному просторі;
2. володіння або розробка інформаційної зброї (інформаційно-психологічних технологій впливу), а також засобів її поширення та маскування;
3. існування підконтрольного інформаційного простору, де суб'єкт має право встановлювати норми для регулювання інформаційних відносин (у сфері прав власності) або володіє національним суверенітетом (Козаков, 2017).

Навпаки, створюються умови, які змушують органи державної влади та інші сторони політичних конфліктів втручатися у власні інтереси рідше, ніж в інтереси інших сторін. Як результат, інформаційні конфлікти повинні бути враховані у системі політичних векторів. Умови, що полегшують зовнішнє управління інформацією, формуються через політичні процеси.

Методи інформаційної війни мають такі характеристики:

1. Прихованість – здатність здійснювати дії без явної підготовки чи оголошення війни;
2. Масштаб – можливість завдавати шкоди, не зважаючи на національні кордони чи суверенітет;
3. Універсальність – здатність застосовуватися як військовими, так і цивільними структурами, проти як військових, так і цивільних об'єктів.

У процесі виникнення та розвитку політичного конфлікту можна виділити такі ключові етапи:

1. Інформаційний конфлікт – розбіжності вирішуються у формальному порядку силами самих учасників інформаційного обміну (наприклад, типова ситуація «влада-опозиція»). В цей період відбувається усвідомлення протиріч, формування ставлення до них і пошук можливих шляхів їх вирішення.

2. Інформаційно-психологічна агресія – конфлікт локалізується на певній території. Негативний вплив на об'єкт агресії може бути зменшений через нейтралізацію джерела агресії. Вірогідний варіант компромісного рішення (у межах локальної інформаційної операції) (Королько, & Некрасова, 2009). Пріоритет віддається примусовим методам впливу на учасників конфлікту для отримання додаткової вигоди при виборі компромісного рішення.

3. Інформаційно-психологічна війна є фінальною стадією конфлікту та найжорсткішою формою інформаційного протистояння між народами. У цьому етапі агресор використовує інформаційну зброю та психологічні атаки. Основною ознакою цієї форми агресії є застосування інформаційної маніпуляції.

24 лютого 2022 року росія оголосила так звану "спеціальну військову операцію", метою якої, за словами керівництва, було "звільнення українського народу від геноциду влади". Це твердження є фейковою інформацією, яка є частиною інформаційної війни. Її мета — переконати українських громадян у тому, що ці дії необхідні для благополуччя та розвитку країни. На жаль, не всі громадяни України змогли критично оцінити ці твердження, і деякі погодилися з риторикою диктатора.

Інший приклад фейкової інформації в рамках інформаційної війни росії проти України — це поширення відеоматеріалу на платформі YouTube під назвою «США і Євросоюз знищують Україну. Правда про події в Україні». Хоча зміст відео може викликати неоднозначне сприйняття, детальний аналіз показує інші висновки. У центрі відео — політик, який активно критикує владу. Виявляється, що цей політик критикував уряд ще у 2012 році, але відео було представлено в 2014 році, під час анексії росією Криму. Це дозволяє використати відео для розпалювання занепокоєння серед українців щодо дій чинної влади в ключовий момент війни.

У рис. 3.1 розглянемо мету такої інформаційної стратегії.

Рис. 3.1 Мета інформаційної стратегії (побудовано автором на основі джерела (Пилипко, 2019))

Процес позиціонування — це створення та підтримка позитивного і зрозумілого іміджу для клієнтів, оскільки невизначеність може викликати стрес та скептицизм. Позиціонування допомагає формувати чітке уявлення про компанію чи особу.

Управління іміджем (або «управління репутацією») передбачає заходи, спрямовані на поліпшення репутації. Це включає ініціативи для формування

кола прихильників і підвищення авторитету організації та її керівників серед відомих, впливових або прихованих осіб.

Рекламний антигерой («зниження іміджу», «чорний PR») спрямований проти суперників. Ці дії можуть бути різноманітними і залежать від помилок інших організацій. Метою є поширення негативних чуток та привернення уваги до невдач суперників.

Перевага над конкурентами — це стратегія, яка поєднує підвищення репутації однієї організації з одночасним зниженням репутації конкурентів. Це позиціонування власної установи та «приниження» конкурентів.

Контрреклама (або «відновлення репутації») спрямована на виправлення неточного або негативного іміджу, що був поширений конкурентами. Це включає заперечення неправдивих звинувачень і репозиціонування установи чи організації.

Основний предмет центральної теми комунікаційних технологій визначається наступними характеристиками:

1. Асоціація з цілями установи – суб'єкт повинен сприяти формуванню думок, суджень та установок, що ведуть до бажаних дій.

Важливість теми визначається її частотою в реальному житті.

Центральна тема повинна зацікавити різні групи громадськості та підтримувати їх у стані емоційного залучення.

Це досягається через розробку сюжетних ліній, які підтримують центральну тему. Сюжетна лінія в комунікації – це послідовність дій, подій і образів, які спільно розкривають один аспект центральної теми (Пеліванова,). При виборі сюжетних ліній слід керуватися двома правилами:

1. сюжетна лінія має «вписуватися» в розповідь, щоб розкрити тему;
2. легкозрозумілі.

Для цього в практиці спілкування розроблені певні прийоми, які використовуються для посилення впливу інформації на маси.

У рис. 3.2 розглянемо комунікаційні техніки для PR-фахівці з метою інформатизації суспільства органами місцевого самоврядування.

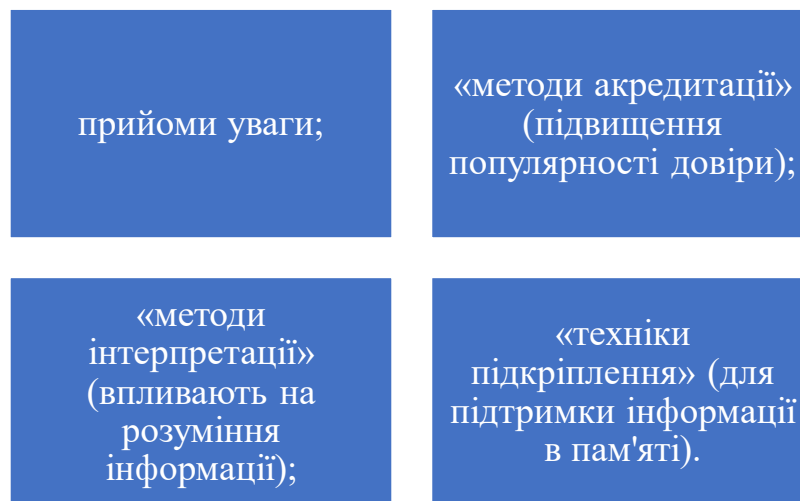

Рис. 3.2 Комунікаційні техніки для PR-фахівці з метою інформатизації суспільства органами місцевого самоврядування (побудовано автором на основі джерела (Киричок, 2015))

Процедура категоризації та сегментації потребує використання ефективних комунікаційних технологій. Наприклад, Ф. Котлер, засновник класичної маркетингової теорії, визначає ключові компоненти ефективної комунікації, які є специфічними для планування на п'яти етапах.

Перший етап: визначення цільової аудиторії:

1. усвідомлення статусу та ролі: глибоке розуміння аудиторії впливає на рішення про те, що, як, коли, де і від чийого імені говорити;
2. визначення бажаної реакції: можливі реакції аудиторії поділяються на три рівні – нижчий, середній та вищий класи;
3. пізнання: виявлення відсутності інформації або знання про незнання;
4. емоції: такі почуття, як любов/ненависть, симпатія/антипатія;
5. вираження поведінки: здійснення дії або нерішучість.

Другий етап: вибір ефективного звернення, яке включає три ключові питання:

1. що виражати (зміст звернення);
2. як ефективно його структурувати;
3. який порядок звернення.

Третій етап: вибір засобів поширення інформації:

1. особисті комунікації між двома або більше людьми (співробітники, відвідувачі, експерти, члени сім'ї – «ехо-канал»).
2. непрямі комунікації: візуальні (телебачення), аудіо (радіо), письмові (електронна пошта), а також публічні заходи (презентації, ювілеї, святкування).

Четвертий етап: важливо обирати джерела інформації, яким довіряє аудиторія і які мають авторитет у певних сферах суспільства (лідери, артисти, політики тощо).

П'ятий етап: збір зворотного зв'язку від аудиторії. Це можна зробити двома способами: особисто (під час надання послуг) або через анкетування на заходах чи телефонні інтерв'ю.

Зворотний зв'язок є важливою частиною регулювання комунікацій і допомагає оцінити ефективність державних послуг та управлінських рішень.

Місія PR-фахівця під час розробки кризового комунікаційного плану полягає у визначенні цільової аудиторії, виборі каналів для поширення та отримання інформації.

Це вимагає постійного моніторингу каналів передачі інформації для досягнення цільової аудиторії. До таких каналів належать: засоби масової інформації, які передають як інформаційний контент, так і оцінювальні матеріали, а також зовнішня реклама – вивіски, рекламні та інформаційні щити, що використовуються для інформування громадськості про основні моменти PR-кампанії та її конкурентів.

Установа може самостійно контролювати зміст і формат своїх заходів, при цьому важливо уникати їх деградації чи небажаних змін на публічних подіях. Усі зустрічі, організовані урядом чи іншими організаціями, пов'язані з громадськими комунікаціями, є публічними темами й підлягають обговоренню серед інших організацій і громадськості. Такий формат має найвищий рівень довіри від аудиторії. Щоб уникнути негативних наслідків, важливо знати загальні правила та вміти ними керувати.

Важливу роль також відіграє використання внутрішньої комунікації, зокрема способів поширення інформації серед органів влади, управлінських структур та інших установ. Вплив на ці структури можна здійснювати шляхом створення лобістських організацій, присвячених певним питанням. Важливе значення має внутрішнє корпоративне спілкування, тобто обмін інформацією між співробітниками. Відкритість цих каналів дозволяє інформації поширюватися не лише серед безпосередніх учасників, а й через їхніх родичів, друзів та знайомих.

Описавши методи, цілі та завдання інформаційної війни (протистояння), важливо навчитися розпізнавати фейкову інформацію та повідомлення, з якими користувачі стикаються в Інтернеті.

Нижче наведено кілька порад для виявлення фейкової інформації під час війни:

1. слід усвідомлювати, що в популярних месенджерах працюють чат-боти, основною метою яких є поширення неправдивих даних про поточні події;
2. намагайтеся самостійно поширювати актуальну, правдиву інформацію про ситуацію в Україні та реальний стан справ, особливо для російської аудиторії, яка часто обмежена у доступі до правдивих новин;
3. якщо ви володієте іноземною мовою на достатньому рівні, поширюйте власну думку на міжнародну аудиторію та спілкуйтеся із знайомими за кордоном, щоб розповсюджувати інформацію про війну в Україні;
4. якщо ви виявили фейкову інформацію у Telegram, Viber або інших месенджерах, негайно повідомляйте про це системним адміністраторам, щоб зупинити її поширення.

Ознайомлюйтесь з інформацією про актуальні події в Україні виключно через офіційні джерела, такі як сайт Верховної Ради України або Президента України. Важливо також знати, що фахівці з IT Кіберполіції України створили власний Telegram чат-бот для блокування та видалення дезінформації (<https://t.me/stopdrugsbot>).

Ці дії допоможуть уникнути розповсюдження неправдивої інформації, надаючи можливість перевіряти її достовірність перед поширенням.

Не варто ігнорувати важливість неформального спілкування. Його головною рисою є довіра до знайомств, а не до авторитетності джерела інформації. Ця форма комунікації передає емоційні аспекти, важливі для сприйняття, що робить її складною для контролю, але водночас дуже важливою для обміну знаннями та інформацією.

У сучасних умовах, в яких перебуває українське суспільство та держава, важливо вміти оцінювати правдивість інформації, що подається в засобах масової інформації, інтернеті та соціальних мережах. Щодо органів публічної влади, PR-фахівцям необхідно враховувати наведені вище аспекти для уникнення поширення неправдивої інформації серед громадськості. Також важливо для органів публічної влади дотримуватися п'яти ключових етапів для ефективної комунікації з громадськістю: знати методи подачі інформації, оцінювати ефективність засобів її висвітлення, досліджувати громадську думку та прогнозувати подальші дії для здобуття довіри суспільства.

3.2 Основні проблеми та перспективи розвитку діяльності Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації

Діяльність Департаменту культури та туризму обласної військової адміністрації здійснюється в умовах складного соціально-економічного контексту, що визначається низкою об'єктивних викликів. Однією з ключових проблем є обмеженість фінансування, яка перешкоджає реалізації масштабних культурно-туристичних проєктів, модернізації інфраструктури та забезпеченню належного стану об'єктів культурної спадщини. Недостатнє бюджетне забезпечення також ускладнює можливість надання конкурентного рівня заробітної плати для працівників сфери культури, що негативно впливає на мотивацію та професійний розвиток кадрів.

Кадровий дефіцит є ще одним важливим фактором, який обмежує ефективність роботи Департаменту. Брак кваліфікованих фахівців у галузях управління культурними ресурсами та туризмом ускладнює впровадження інноваційних підходів і технологій, що є необхідними для підвищення конкурентоспроможності галузі. Крім того, неналежний стан багатьох об'єктів культурної спадщини, зумовлений браком фінансових ресурсів та недостатньою координацією між державними органами, громадськими ініціативами і приватним сектором, становить загрозу для збереження національної культурної ідентичності.

Туристична інфраструктура регіону також залишається недосконалою. Відсутність сучасних готелів, належного транспортного сполучення та туристичних інформаційних центрів суттєво знижує привабливість регіону для внутрішніх та міжнародних туристів. Ця проблема ускладнюється низьким рівнем цифровізації, що обмежує можливість ефективного просування культурних заходів і туристичних продуктів, зокрема серед молоді та іноземної аудиторії.

Військова агресія, яка призвела до руйнування інфраструктури, створює додаткові виклики для збереження культурних цінностей і розвитку туристичної

галузі. У таких умовах збереження та відновлення культурної спадщини набувають особливого значення.

Попри перелічені проблеми, діяльність Департаменту має значні перспективи розвитку. Залучення додаткового фінансування через державні та міжнародні грантові програми, співпраця з приватними інвесторами й фондами відкривають можливості для інвестування в інфраструктуру, реставрацію пам'яток і організацію культурно-мистецьких заходів. Розвиток освітніх програм, стажувань та тренінгів для працівників сприятиме підвищенню кваліфікації кадрів і впровадженню сучасних управлінських практик.

Модернізація туристичної інфраструктури, створення нових туристичних маршрутів, екологічних парків та інклюзивних об'єктів сприятиме зростанню туристичної активності. Цифровізація галузі через впровадження мобільних додатків, інтерактивних карт та віртуальних турів розширить аудиторію і сприятиме популяризації культурних продуктів регіону.

Особливе значення має промоція регіону через участь у міжнародних виставках, форумах і рекламних кампаніях, що дозволить підвищити позитивний імідж Полтавської області. Інтеграція у міжнародні проекти та орієнтація на сталий розвиток забезпечать збалансоване поєднання економічного зростання з охороною природних і культурних ресурсів. У післявоєнний період з'являться нові можливості для відновлення інфраструктури, залучення інвесторів і повернення туристів.

Таким чином, попри значні виклики, діяльність Департаменту культури та туризму обласної військової адміністрації демонструє високий рівень культурної активності, сприяючи збереженню спадщини та розвитку регіону як одного з провідних культурно-туристичних центрів України. Реалізація стратегічних заходів дозволить не лише ефективно подолати існуючі проблеми, але й підвищити конкурентоспроможність Полтавщини на національному та міжнародному рівнях.

Подальший розвиток діяльності Департаменту сприятиме формуванню гармонійного балансу між збереженням культурної і природної спадщини та її інтеграцією в сучасні економічні та соціальні процеси. Відновлення

інфраструктури, впровадження цифрових технологій та розвиток інклюзивного середовища для широких верств населення дозволить створити умови для активного залучення місцевих громад до культурного життя та туристичної діяльності.

Суттєвим чинником успіху є побудова міжнародних партнерств, які забезпечать обмін досвідом, залучення нових інвестицій та розширення горизонтів культурної співпраці. Такі ініціативи не лише посилять культурну ідентичність регіону, але й зміцнять його позиції у глобальному туристичному середовищі.

Крім того, популяризація місцевої культурної спадщини через масштабні заходи, фестивалі та виставки сприятиме формуванню позитивного іміджу Полтавщини як регіону з багатою історичною спадщиною, унікальними туристичними продуктами та високим рівнем культурного обслуговування. Завдяки скоординованим зусиллям Департаменту та залученим партнерам, Полтавська область має всі шанси стати взірцем інтеграції культурної спадщини у сучасний розвиток та платформою для реалізації новаторських проектів у сфері туризму та культури.

Отже, Департамент культури та туризму обласної військової адміністрації не лише забезпечує сталий розвиток регіону, але й закладає фундамент для його довгострокового процвітання, утверджуючи Полтавщину як культурний і туристичний бренд України.

ВИСНОВКИ

Магістерська робота за темою «Оцінка ефективності системи інформаційного забезпечення в органах державної влади та місцевого самоврядування (на прикладі Департаменту культури та туризму Полтавської обласної військової адміністрації)» за мету має обґрунтувати науково-теоретичні засади управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства та розробка рекомендацій для їхнього вдосконалення.

Дослідження у першому розділі виявило, що модернізація місцевого самоврядування в умовах інформаційного суспільства акцентує увагу на важливості інформації та її процесів. Інформація є багатофункціональним феноменом, який використовується у всіх сферах діяльності місцевих органів, забезпечуючи виконання завдань. Інформаційні процеси в органах місцевого самоврядування включають пошук, збір, обробку та подання інформації громадянам і органам влади в передбаченій законом формі.

Проаналізовано стан і напрями реформування місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації на основі європейських принципів. Єдина концепція місцевого самоврядування та її правова регламентація можливі лише через поєднання найкращих європейських практик та виконання зобов'язань України за Європейською хартією місцевого самоврядування з урахуванням національних традицій.

Окреслено стан правового забезпечення управління інформаційними процесами в органах місцевого самоврядування. Обов'язок інформування органів місцевого самоврядування регламентується Конституцією України та низкою законів, зокрема Законами України «Про місцеве самоврядування», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації» та «Про звернення громадян»

У другому розділі було здійснено аналіз застосування PR-технологій в органах місцевого самоврядування, було охарактеризовано сучасний стан,

шляхи оптимізації публічного управління, при комунікації з суспільством. Звернено увагу, що державна структура має обмежений бюджет на витрати діяльності інформаційних служб, що ускладнює вибір методик оптимізації при діалогі з громадянами. У приватних організаціях, витрати базуються вже на готовому PR – проекті, що надає можливість початково закласти кошти саме на PR послуги. Відходячи від фінансування PR – служб чи відділів, для забезпечення комунікації органів публічної влади, слід визнати, що держава стимулює кожен заклад, а особливо міського чи обласного значення мати власний сайт, чи принаймні сторінку в соціальних мережах. Саме за допомогою інформаційних засобів висвітлення інформації, органи публічної влади, мають можливість налагодити взаємодію з громадськістю. До прикладу народний депутат Верховної Ради України (даді ВРУ) IV скликання від фракції Європейська Солідарність, активно використовує соціальні мережі для висвітлення діяльності ВРУ.

Також, розглянуто технології електронного урядування. Україна активно розвивається в даному напрямку, як приклад створено «Дія» вебпортал, мобільний застосунок де всі необхідні документи в одному місці.

На завершальному етапі аналізу застосування інформаційних-технологій в органах місцевого самоврядування стало дослідження діяльності Департаменту інформаційної діяльності комунікації з громадськістю Полтавської обласної військової адміністрації, що по суті діяльності звітує за роботу Полтавської ОВА в тому числі із-за Департамент культури та туризму. З звіту діяльності Департаменту за 2023 рік стає відомо, що установа активно демонструє свою діяльність у засобах масової інформації, інтернет сторінках, соціальних мережах. Також, слід відзначити підтримку популяризацій книговидавництва місцевих авторів та популяризацій читання серед населення. За 2022-2023 роки профінансовано з місцевого бюджету видачу 2280 примірників книг на різну тематику. Важливим аспектом діяльності Департаменту в умовах поширення коронавірусної інфекції, є саме консультування громадськості. Завдяки опануванню інформаційних технологій працівниками установи, стало можливе

консультування громадськості в умовах поширення коронавірусної інфекції. Це є важливим аспектом діяльності даної установи. Відкритість до суспільства даного Департаменту, демонструє висвітлення нормативно – правових документів. З особистих зауважень, є те, що на електронному сайті Департаменту не розміщено звіт по діяльність за 2022 рік.

Третій розділ, слугував дослідження сучасних комунікативних технологій в умовах сучасних викликів, тобто аналізом поняття інформаційна війна, інформаційний конфлікт. Дане дослідження цих понять важливе на сучасному етапі, адже на сьогодні в Україні оголошено воєнний стан. В умовах сьогодні в яких перебуває українське суспільство та держава загалом, слід розумітися в правдивості інформації, яка подається у засобах масової інформації, інтернеті чи в соціальних мережах. Щодо органів публічної влади, PR-фахівцям слід враховувати вище наведену інформацію, задля запобігання висвітленню неправдивої інформації громадськості. Не менш важливим є врахування органом місцевого самоврядування п'яти основних етапів для ефективної комунікації з громадськості: слід розумітися в методах подачі інформації, розрізати ефективність засобів висвітлення інформації, вивчати громадську думку для передбачення подальших дій для завоювання суспільної довіри тощо. В ході опрацювання даної інформації, було наведено шляхи розпізнання фейкової інформації та запобігання її поширення. Тож, дослідження даної теми зародило наслідковий зв'язок до вивчення аспектів функціонування публічного управління в умовах воєнного стану. Наведені приклади країн які поступово оговталися від наслідків війни (Грузія, Хорватія, Ізраїль). Впровадження іноземного досвіду є можливе повною мірою на території України, адже є низка проблем: нерегульоване повною мірою державне управління; високий рівень корупції; тому відбувається неналежне фінансування областей, територіальних громад. Таким чином вищі органи керівництва влади поступово схиляються до думки, що необхідним є послаблення децентралізації, щоб отримати більше повноважень. Чи є така думка правильною та поштовхом до розвитку держави невідомо, тому дане питання пострибує досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арабаджиев, Д. Ю., & Сергієнко, Т. І. (2019, October). Особливості розвитку сучасного інформаційного суспільства в Україні в умовах політичної конфліктності. In *The 2 nd International scientific and practical conference «Scientific achievements of modern society»(October 9-11, 2019) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom* (pp. 74-79).
2. Арістова, І. В. (2000). Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти: монографія. Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 203.
3. Бакуменко, В. Д., & Попов, С. А. (2015). Парадигма інноваційного розвитку суспільства: сучасні концепції реформування публічного управління. *Ефективність державного управління*, (43), 21-28.
4. Башук, А. І. (2009). Зв'язки з громадськістю: підходи до розуміння терміна. *Наукові записки Інституту журналістики*, 35, 153-158.
5. Безрук, В. М. (2017). Особливості розвитку комунікативної компетентності державних службовців. *Ефективність державного управління*, (50).
6. Березенко, В. В. (2012). Теоретико-методологічні підстави наукового знання про зв'язки з громадськістю. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*, (4-С), 175-179.
7. Березенко, В. В. (2013). PR в Україні: наукове осмислення феномену: монографія. К.: Академія Української преси, 170-192.
8. Грищенко, О., Іванова, В., & Ігнатенко, Т. (2012). Стан політичного PR в Україні: соціально-комунікаційний аспект.
9. Бойко, Н. (2012). Умови, стратегія та перспективи розвитку інформаційних технологій. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка*, (744), 271-277.
10. Бухтатий, О. (2018). Публічні комунікації демократичної держави: монографія. Дніпро: Журфонд, 297.

11. Вдовиченко, Ю. В. (2018). Цифрові технології як основа та рушійна сила розвитку сучасної глобальної економіки. *Економіка та держава*, (1), 79-82.
12. Бусел, В. Т. (2005). Великий тлумачний словник української мови. *Ірпінь: ВТФ «Перун»*.
13. Волошина, Я. (2018). Місцеве самоврядування: теорії походження та їх реалізація. *Підприємництво, господарство і право*, (3), 117-122.
14. Воронкова, В. Г., & Соснін, О. В. (2015). Формування інформаційного суспільства в Україні: виклик чи потреба часу?. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*, (60), 13-24.
15. Гладій, В. І. (2015). Реформування системи місцевого самоврядування: досвід Вишеградської групи. *Грані*, (12 (1)), 57-63.
16. Гливка, А. О., & Гливка, А. О. (2016). Функції місцевого самоврядування в умовах трансформації політичної системи України.
17. Гуцал, К. А. (2010). Концепція розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації. *Держава та регіони*, (4), 89-91.
18. Жаліло, Я. А., Шевченко, О. В., & Романова, В. В. (2019). та ін. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ.
19. Дяченко, С., & Булана, О. (2022). Як нам відбудувати Україну. *Успішні світові кейси повоєнного відновлення*. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubriceconomy/3493522-ak-nam-vidbuduvatiukrainiuspisni-svitovi-kejsi-povoennogo-vidnovlenna.html> (дата звернення: 10.02. 2024).
20. Ковбасюк, Ю. В., Трощинський, В. П., Сурмін, Ю. П., & Білинська, М. М. (2011). Енциклопедія державного управління. *Київ: НАДУ*.
21. Закіров, М. (2017). Сучасні інформаційно-комунікаційні технології як фактор еволюції соціально-політичних відносин. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені ВІ Вернадського*, (46), 11-30.
22. Габро, І. В. (2019). Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах.

23. Єресько, І. М. (2023). Застосування PR-технології у діяльності органів публічної влади.
24. Ільганаєва, В. О. (2009). Теоретико-методологічний синтез соціально-комунікаційного знання.
25. Карпенко, О. В. Сучасні умови, вимоги та засоби інформаційно-аналітичного забезпечення публічного врядування. In *Демократичні стандарти професійного навчання та діяльності публічних службовців: теорія, практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (22 берез. 2007 р.): у* (Vol. 2, pp. 434-437).
26. Касинюк, Л. А. (2016). Досвід та проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні: філософсько-правовий аспект. *Гуманітарний часопис*, (3), 48-55.
27. Киричок, А. П. (2015). Зв'язки з громадськістю як соціальний інститут. *Обрії друкарства*, (1), 87-94.
28. Козаков, В. М. (2017). Державно-громадянська комунікація: шлях від кризи до взаємодії: монографія/[ВМ Козаков, ОВ Рашковська, ВА Ребкало, ЄО Романенко, ІВ Чаплай]. Київ: ДП "Вид. дім "Персонал".
29. Колпаков, В. К., & Кузьменко, О. В. (1999). Адміністративне право України. К.: *Юрінком інтер*, 736
30. Конституція України. (1996). Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *відомості верховної Ради України*, 30.
31. Королько, В. Г., & Некрасова, О. В. (2009). Зв'язки з громадськістю. *Наукові основи, методика, практика. Підручник*, 2.
32. Куйбіда, В. С. (2010). Формування дієздатних територіальних громад. К.: *ІКЦ "Легальний статус"*.
33. Кулицький, С. П. (2002). Основи організації інформаційно діяльності у сфері управління. *Кулицький СПК.: МАУП*.
34. Любченко, П. М. (2006). Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства: монографія. Харків: *Одіссей*, 60-61.

35. Сурмін, Ю. П., Бакуменко, В. Д., & Михненко, А. М. (2023). Енциклопедичний словник з державного управління.
36. Шатило, О. А. (2014). Опорний конспект лекцій з дисципліни «Публічне адміністрування»(для студентів спеціальностей «Менеджмент організацій і адміністрування» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»). *Житомир: Кафедра менеджменту організацій і адміністрування ЖДТУ, 51.*
37. Мех, О. В. (2004). Служби із зв'язків з громадськістю в органах виконавчої і законодавчої влади та місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку України.
38. Толкованов, В. В. (2014). Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації: наук. доп./[редкол.: ЮВ Ковбасюк, КО Ващенко, ВВ Толкованов та ін.]; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. ЮВ Ковбасюка. *Постановою президії ВАК України від 22 грудня 2010 р., протокол № 1-05/8 (Бюлетень ВАК України, № 2, 2011, с. 2) журнал внесено до Переліку наукових фахових видань з державного управління, політичних і соціологічних наук.*
39. Мордвінов, О. (2011). Становлення місцевого самоврядування: зарубіжний досвід і українська практика/ОГ Мордвінов. *Держава та регіони. Науково-виробничий журнал.–Запоріжжя, (2-С), 45-48.*
40. Мороз, В. М. (2014). Діалектика зв'язку змісту категорій Управління та Менеджмент у межах науки Державне управління. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління, (1), 34-44.*
41. Пархоменко, О. В. (2010). Інформаційно-знаннєве суспільство: проблеми, особливості. *Науково-технічна інформація, (1), 3-6.*
42. Пеліванова, Н. І. Нові формати взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства у підготовці національної стратегії розвитку громадянського суспільства. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020->

05/strategiya-rozvytku-gromadyanskogo-suspilstva. pdf(дата звернення: 16.09. 2023).

43. Петришин, О. О. (2014). Правові засади місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та Україні: теоретико-правовий та порівняльний аналіз: монографія. Х.: *Право*.

44. Петришина, М. О., & Колодяжний, О. О. (2016). Зарубіжний досвід реформування місцевого самоврядування: на прикладі Франції та Польщі. *Молодий вчений*, (1 (2)), 47-51.

45. Пилипко, Т. (2019). Особливості діяльності прес-служби в органах державної виконавчої влади. *International scientific e-journal «ΛΟΓΟΣ. ONLINE*.

46. Горан, Т., & Дмитришин, М. (2020). Історичні та сучасні наративи місцевого самоврядування в Україні. *Літопис Волині*, (23), 118-122.

47. Почепцов, Г. (2012). Нові комунікативні можливості у сфері державного управління. *Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/8049>*.

48. Мурашко, А. С., & Поліщук, Я. Р. (2020). Правове регулювання питання участі захисника у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. *АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ*, 257.

49. Закон України. (2017). Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» від 13.01. 2011 № 2939-VI (із змінами та доповненнями). *Офіційний сайт Верховної Ради України.[Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/2939-17>*.(дата звернення 04.07. 2017).

50. Закон України. (2011). Про доступ до публічної інформації. *зі змінами та доповненнями) від, 13, 2939-17*.

51. Закон України. (2019). Про забезпечення функціонування української мови як державної. *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>*, 8.

52. Наточій, А. Д., & Рудницька, К. С. (2019). Сучасна проблематика внесення змін до Закону України" Про запобігання корупції".
53. Закон України. (2004). Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. *Доступний з:* < <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
54. Постанова, К. М. У. (2015). Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад. *Режим доступу*.
55. України, К. (1996). закон України. *Відомості Верховної Ради України, 30*.
56. України, З. (1995). Про туризм. *Відомості Верховної Ради України, 31*.
57. Інформацію, П. (1992). Закон України від 2 жовтня 1992р. *Відомості Верховної Ради України, (48)*.
58. Закон України. (1997). Про місцеве самоврядування в Україні. *Відомості Верховної Ради України, 24, 170*.
59. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р. *Відомості Верховної Ради України. 1997. № ст. 299*.
60. Петрецька, Н. І. (2024). Комплаєнс-контроль екологічних вимог містобудівної діяльності.
61. Коросташова, І. М. (2017). Право на службу в органах місцевого самоврядування: аналіз основних вимог. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України, (6), 32-38*.
62. України, К. (2020). Офіційний вебпортал парламенту України. *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>*.
63. України, З. (2014). Про Суспільне телебачення і радіомовлення України. *Відомості Верховної Ради, (27), 904*.
64. України, Р. К. М. (2014). Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. *URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1>, 80, п8*.

65. Постанова, В. Р. У. (2020). Про утворення та ліквідацію районів. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, (33), 807-20.
66. Дребот, Н. П., & Семененко, І. Б. (2019). Реформа децентралізації в Україні: поточний стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник НЛТУ України*, (29, № 4), 24-27.
67. Сарыбаєва, Г. М. (2017). Аксіологічний вплив рішень Конституційного Суду України на законодавство про публічне адміністрування у сфері охорони здоров'я. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*, (29 (1)), 55-58.
68. Савинець, О. Ю. (2018). Іноземний досвід комплектування збройних сил.
69. Спрінсян, В. Г., & Бірюкова, Т. Л. (2012). Ресурси та технології інформаційного менеджменту: навчальний посібник. *Одеса: ОНПУ*.
70. Польська, Т. Д. (2016). Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «PR-технології в управлінні» для студентів спеціальності 8.18010018 «Адміністративний менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» заочної форми навчання.
71. Титенко, О. (2011). Інформаційне суспільство: інтелектуалізація економіки/Олесь Титенко. *Економіка і менеджмент: матеріали II Міжнародної конференції молодих вчених ЕМ-2011*, 24-26.
72. Перегуда, Є., & Баєва, Ю. (2021). Довіра до політичних інститутів як чинник подолання кризи. *Сучасні проблеми управління*, 145-150.
73. Киричок, А. П. (2015). Зв'язки з громадськістю як соціальний інститут. *Обрії друкарства*, (1), 87-94.
74. Щербак, Н. В., Журавля, Т. В., & Толкованова, В. В. (2018). Формування нової корпоративної культури в умовах реалізації реформи місцевого самоврядування та розвитку міжмуніципального співробітництва.(156). *Київ: Видавництво «Фенікс»*.
75. Behse, G. (1953). *Die Soziologie der industriellen Gesellschaft bei Robert v. Mohl* (Doctoral dissertation).